

VÄSTERNORRLANDS STYRKEOMRÅDEN

Zoltan Elekes

Institutionen för geografi

RIKARD ERIKSSON

Institutionen för geografi / CERUM

2019-06-25

UMEÅ UNIVERSITET

UMEÅ UNIVERSITET

FRÅGOR

1. I vilka delar av näringslivet ligger regionens styrkeområden?
2. Hur har detta förändrats sedan 2007?
3. Vilka är de möjliga framtida utvecklingsvägarna?

HUVUDBUDSKAP

1. Skogsnärningar, fordonstillverkning, transport, kemikalier men den sysselsättningsmässiga tyngdpunkten finns i andra näringar (offentlig sektor, detaljhandel men också teknisk konsultverksamhet, försäkring och datakonsulter).
2. Relativt stabil sammansättning. Ca 70% av sektorerna regionen hade specialiseringar inom 2007 fanns kvar 2016. Konsultverksamheter ökar mest.
3. Koncentrationen av relaterade sektorer (industriella vänner) påverkar både etableringen av nya specialiseringar och försvinnandet av gamla. Fokus bör också vara på relaterade sektorer för att främja framgångsrik omvandling.

GRUNDLÄGGANDE FAKTORER BAKOM (SKILLNADER) I EKONOMISK UTVECKLING

1. Verktyg

2. Koder

Free sheetmusic from www.8notes.com

Vivace Spring from 'The Four Seasons' Antonio Vivaldi

A musical score for the violin part of 'Spring' from Vivaldi's 'The Four Seasons'. The score is in 4/4 time, G major, and is marked 'Vivace'. It features a violin line and a piano accompaniment. The first system shows the violin playing a melody with a forte (f) dynamic, and the piano playing a rhythmic accompaniment. The second system shows the violin playing a melody with a piano (p) dynamic, and the piano playing a rhythmic accompaniment. The score is labeled 'Violin' on the left.

3. Kompetens

GRUNDLÄGGANDE FAKTORER BAKOM (SKILLNADER) I EKONOMISK UTVECKLING

1. Verktyg

2. Koder

Free sheetmusic from www.8notes.com

Vivace Spring from 'The Four Seasons' Antonio Vivaldi

Violin *f*

6 *p*

how to play violin - Sök på Google

Google how to play violin

Alt Videor Bilder Shopping Nyheter Fler Inställningar Verktyg

Ungefär 35 500 000 resultat (0,46 sekunder)

[How to Play the Violin: 14 Steps \(with Pictures\) - wikiHow](#)
www.wikihow.com > ... > Strings > Viols and Violas > Översätt den här sidan
★★★★★ Ranking: 87% - 647 röster
How to Play the Violin. The violin is one of the most rewarding and beautiful instruments to play. The road to learning the violin is a long one, but with patience, ...

[Learn the VIOLIN | Lesson 1/20 | How to hold the violin & bow - YouTube](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=88G005unNuQ>
23 jan. 2012 - Överfört av The Online Piano and Violin Tutor
How to play the violin, easy violin lessons and tutorials for beginners. ***OPEN ME FOR LINKS/INFO*** - MY ...

[Violin Lesson #1 - The Very Basics - YouTube](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=1mG9zPmtII>

3. Kompetens

Personbundet
Platsbundet

FÖRDELNING (ARBETSDELNING) AV KUNSKAPER VIKTIGAST

Diversitet (i företag, industrier, regioner och nationer)
möjliggör specialisering av kompetenser

Specialisering av kompetenser ökar produktivitet

Framgångsrika miljöer kombinerar olika kompetenser

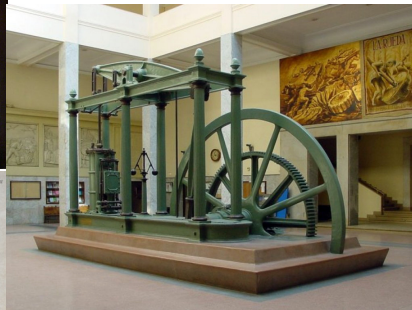
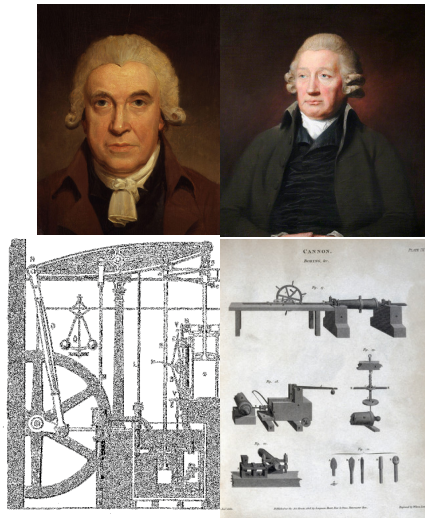
FRAMGÅNGSRIK OMVANDLING

”Nytt arbete baseras på existerande arbete: Det behöver
’föräldrar’”

Jane Jacobs (1970): The economy of cities

“New technologies are never created from nothing. They are constructed – put together – from components that previously exist; and in turn these new technologies offer themselves as possible components – building blocks – for the construction of further new technologies.”

Youn et al (2015): Invention as a Combinatorial Process: Evidence from US Patents (Journal of Societal Interface 2015)”

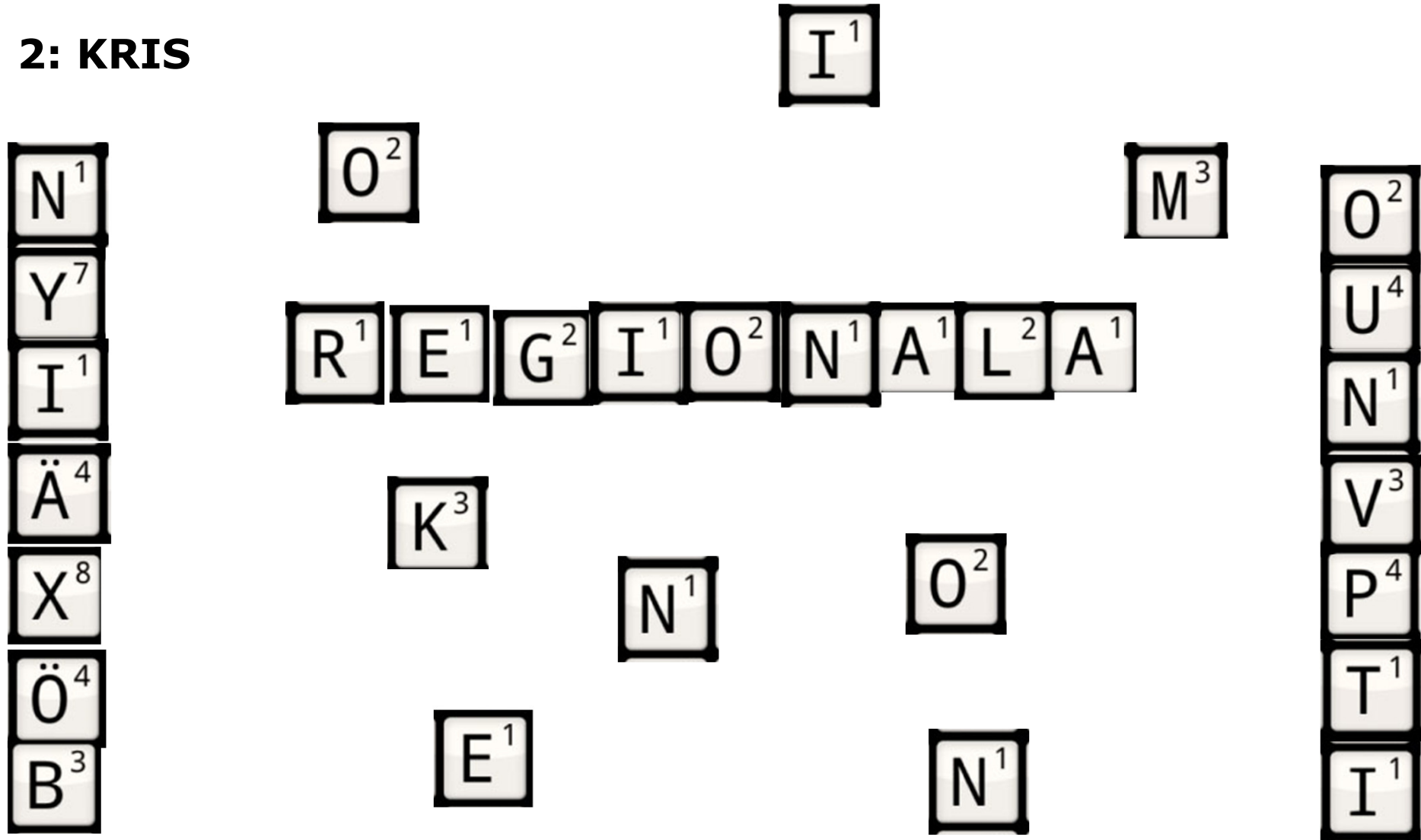

1: EXISTERANDE STRUKTUR

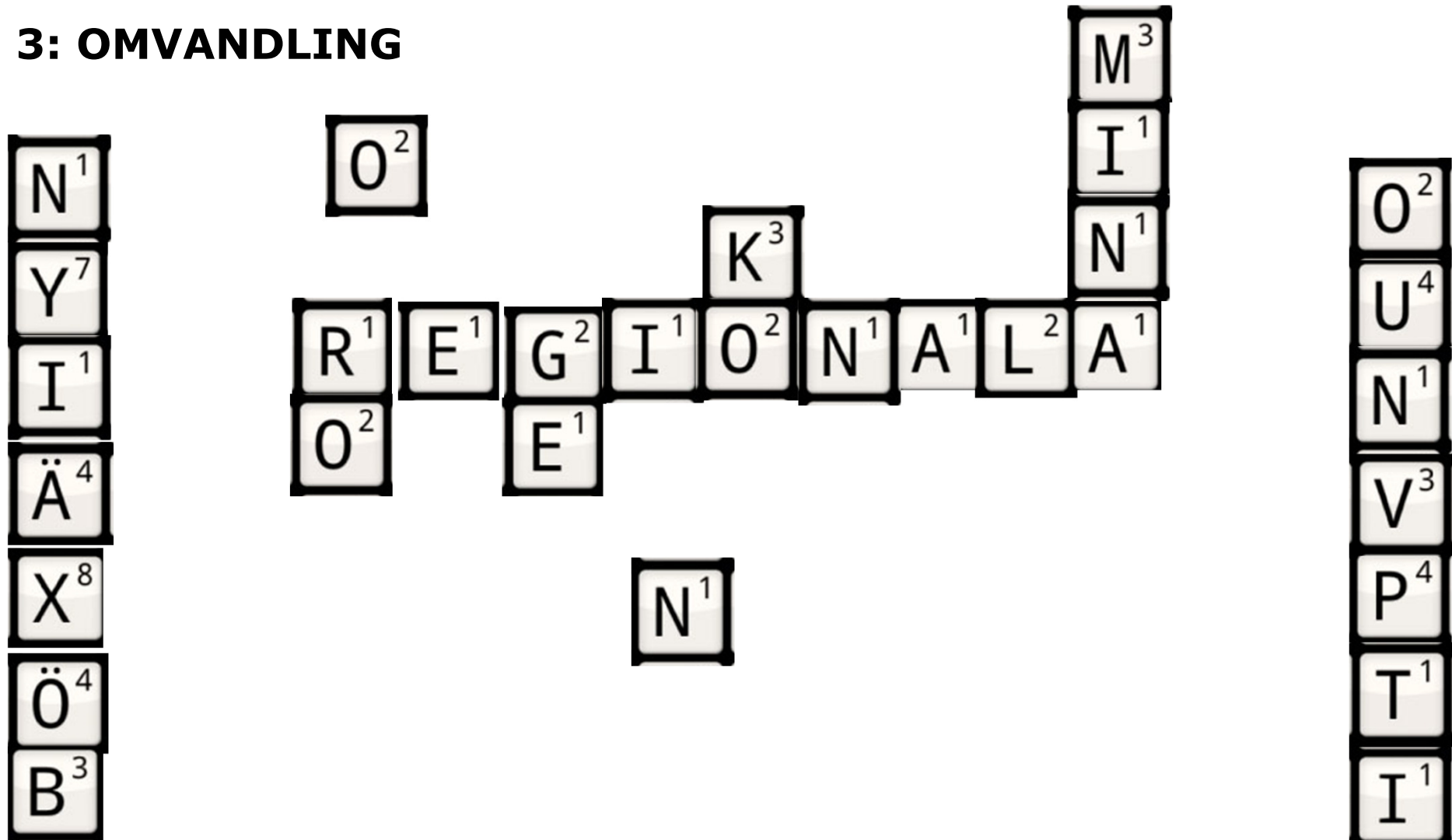
Given, relativt enkel, struktur av resurser som påverkar framtida möjligheter till omvandling

2: KRIS

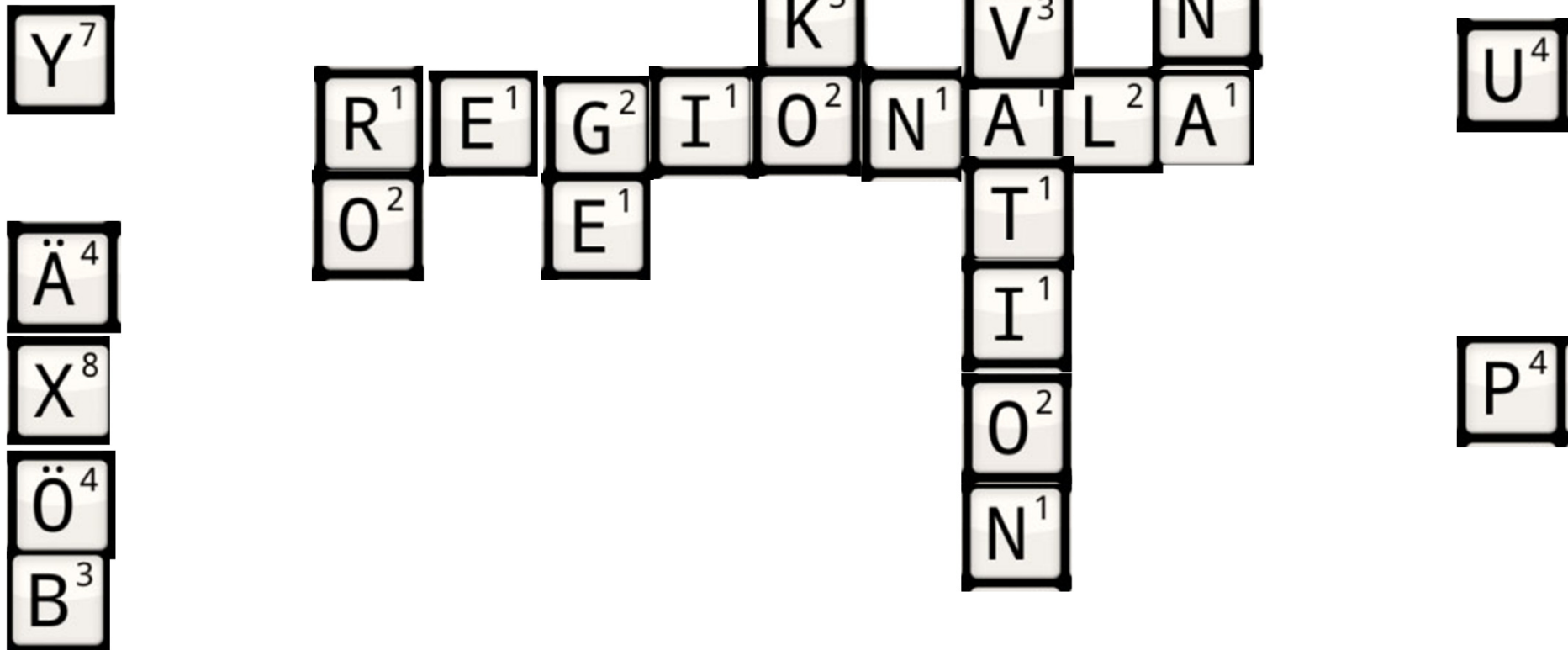
Befintlig struktur luckras upp

3: OMVANDLING

Nya kombinationer uppstår (diversifiering)
Nästan samma poäng men med kostnader

4: POLICY

Utbildning/fortbildning kan kan underlätta
omvandling och ge nya högre poäng

4: POLICY

Näringslivspolitik kan stimulera ny utvecklingsväg. Högre total poäng, men också kostnader

INDUSTRISTRUKTURENS BETYDELSE

SPECIALISERING

“Även om ägaren till en isolerat belägen fabrik kan välja och vraka bland en stor mängd arbetssökande utan yrkesutbildning, för den ofta göra sig stor möda att finna specialutbildad personal, och en yrkeskunnig arbetare har ingenstans att ta vägen skulle den mista sin anställning” Alfred Marshall (1920) “The principles of economics”

INDUSTRISTRUKTURENS BETYDELSE

DIVERSITET

Stora och **diversifierade** regioner erbjuder flera olika jobbmöjligheter vilket ökar chansen att hitta ny försörjning och skapa nya sektorer (Puga, 2010).

INDUSTRISTRUKTURENS BETYDELSE

RELATERADE VERKSAMHETER GENOM JOBBYTEN

Delar kompetensresurser (Neffke & Henning, 2013).

Ökar produktivitet (Eriksson 2011), matchning (Boschma, Eriksson & Lindgren 2014), kompetensförsörjning (Borggren, Eriksson & Lindgren 2016), och gradvis diversifiering (Neffke, Boschma Henning 2011)

RÖRLIGHET EFTER NEDLÄGGNING

Arbetsförmedlingen: “**Vill du stanna i samma sektor *eller* stanna kvar i regionen?**”

Insiderfördelar relaterat till företag (Becker, 1962), sektor (Eriksson et al 2008) och plats (Fischer et al, 2007)

SAAB i Trollhättan 2011
3 064 arbetare varslade (av 56 000)
20% arbetslöshet (8% i Sve)

DATA: ASTRID

- All arbetskraft (20-65) i Sverige (RVN) 2007-2016 med information om sektor, inkomst, arbetsställe kommun som har huvudsaklig inkomst från arbete (enligt kontrolluppgift). Visst bortfall av kvinnor
- Inkluderat arbetsställen med minst 2 anställda och visar endast sektorer med minst 100 anställda
- AstSni07 på 3-siffernivå

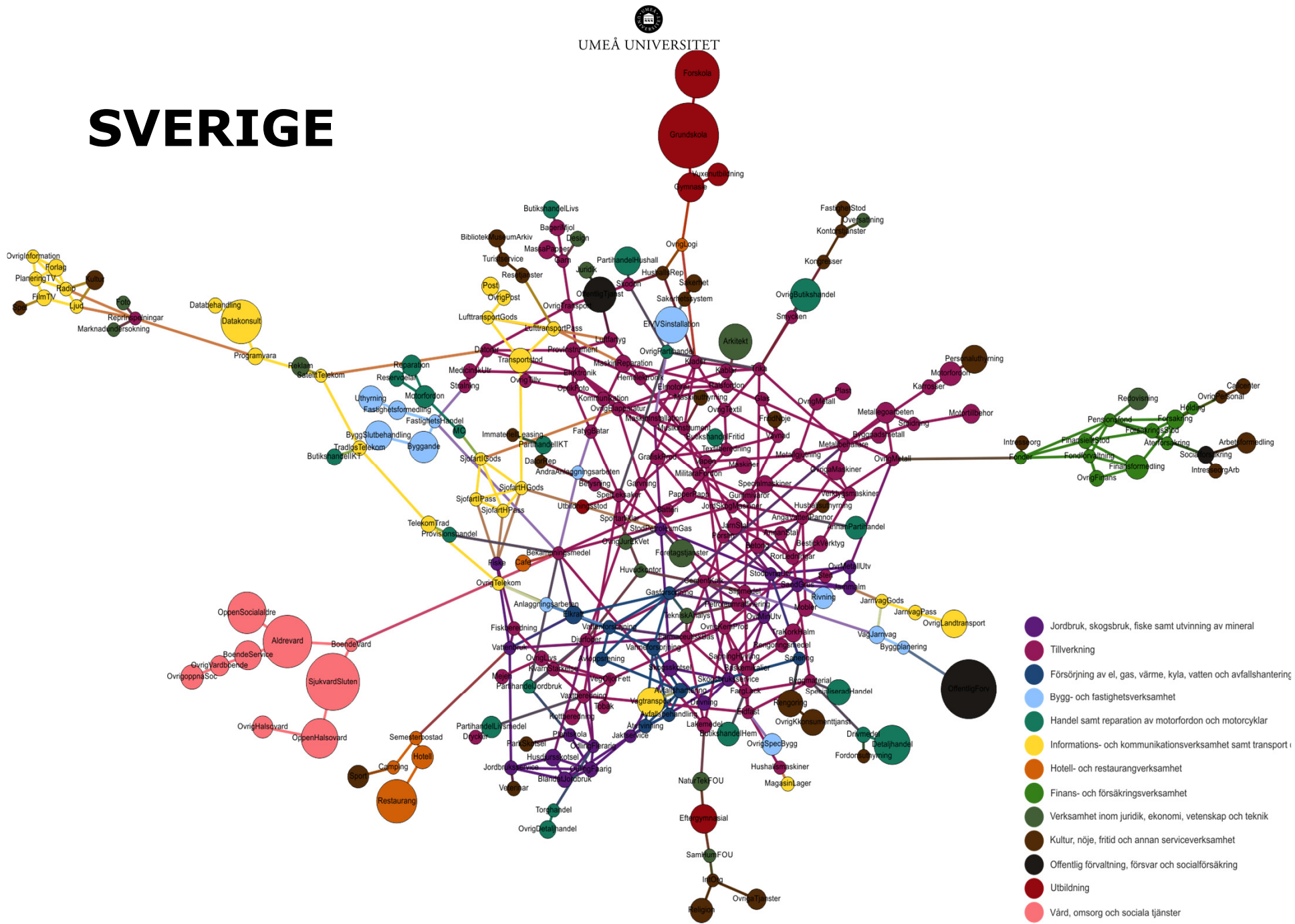
NYCKELBEGREPP

- *Specialisering (LQ)*: Lokaliseringkvot som visar relativ specialisering (andel i regionen/andel i landet) 2007/2016
 - Brukar vara exportorienterade och bidra till lokala multiplikatorer
 - Normaliserat -1 till 1 för att undvika extrema tal
 - Endast direkt sysselsättning
- *Relaterade branscher*: Vilka sektorer på har större personalbyten än förväntat givet storlek och in- respektive utflöden i riket 2011-15 (3-siffernivå)
- *Relaterad densitet (inbäddning)*: Relativ koncentration av relaterade branscher (LQ)
 - Kompetensförsörjning och diversifiering
 - Normaliserat 0-1 för att undvika extrema tal

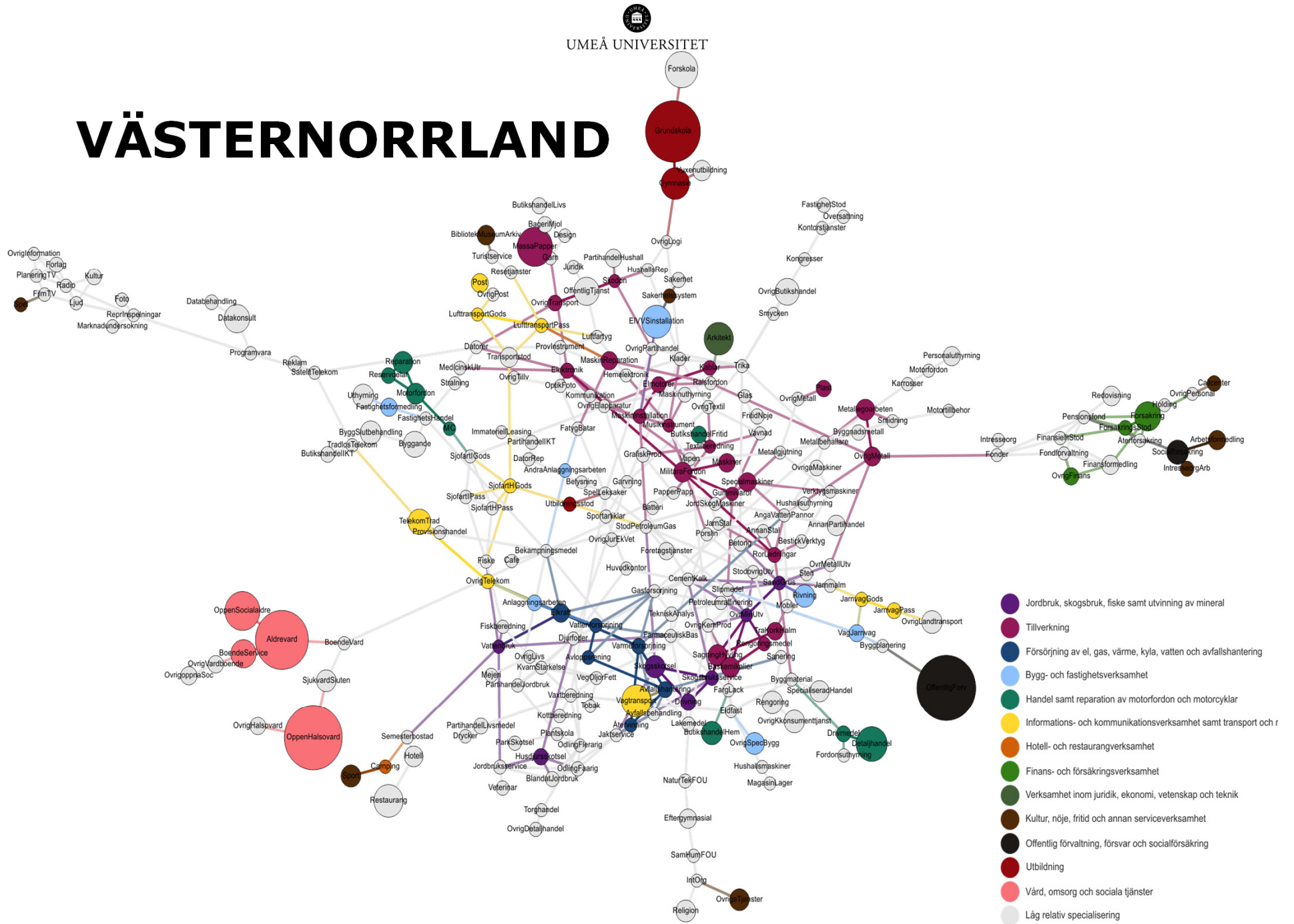

UMEÅ UNIVERSITET

SVERIGE

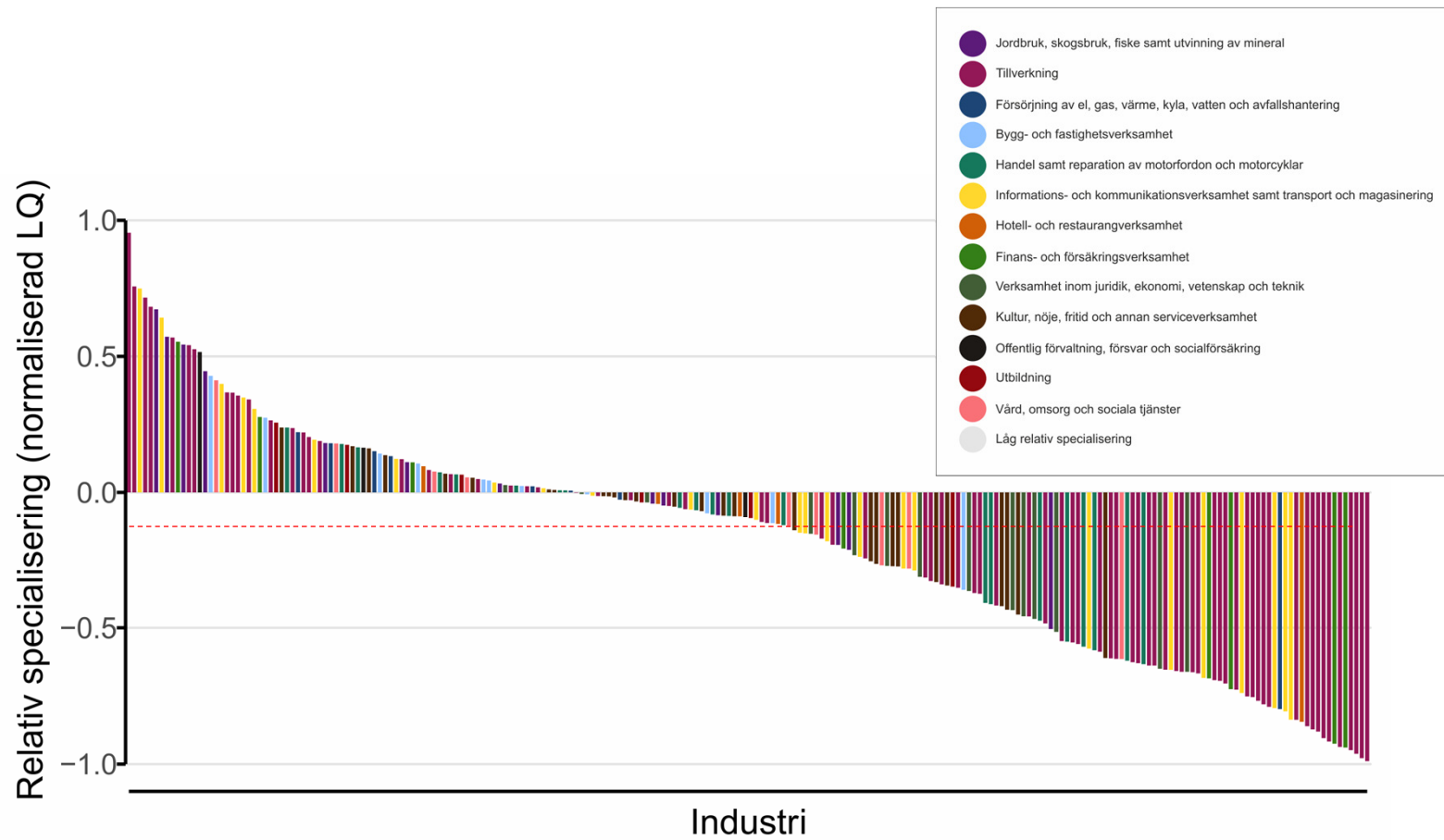
VÄSTERNORRLAND

- Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
- Tillverkning
- Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
- Bygg- och fastighetsverksamhet
- Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
- Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och r
- Hotell- och restaurangverksamhet
- Finans- och försäkringsverksamhet
- Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
- Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
- Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkring
- Utbildning
- Vård, omsorg och sociala tjänster
- Låg relativ specialisering

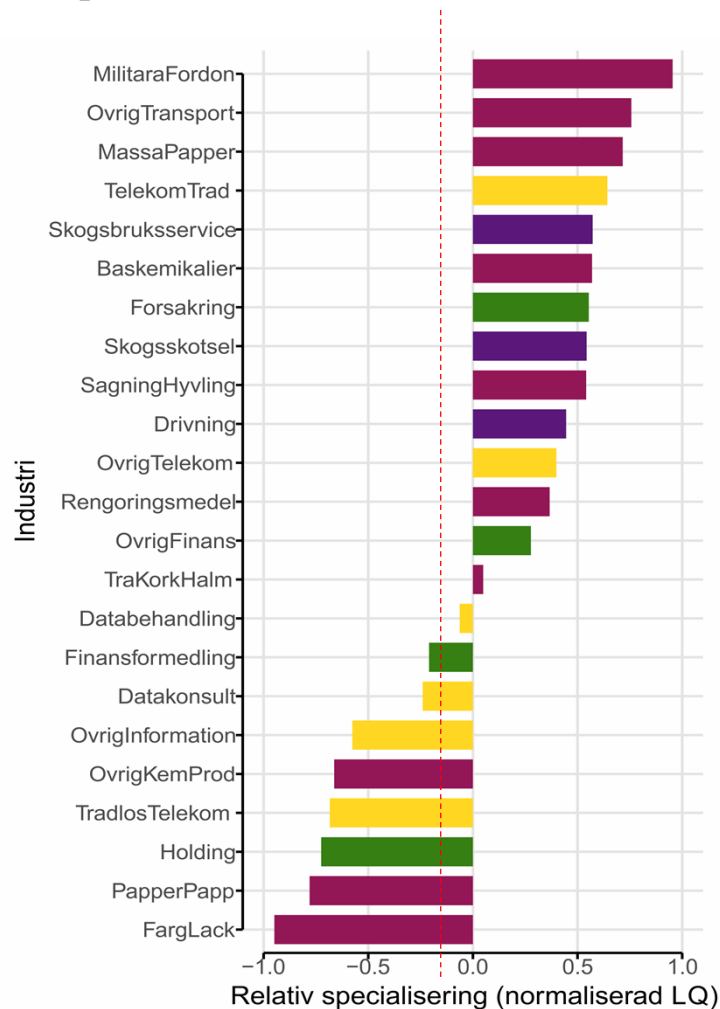
SPECIALISERING 2016

(RELATIV SYSSLESÄTTNINGSKONCENTRATION)

SPECIALISERING 2016

(RELATIV SYSSLESÄTTNINGSKONCENTRATION)

- Majoritet av regionens mest koncentrerade sektorer tillhör identifierade sk styrkeområden
- Verksamheter kopplat till skog och fordon och transport mest frekventa
- Övriga på topplistan är: Sjöfart på inre vattenvägar för godstransport (3), framställning av andra metaller än järn (5), tillverkning av elektroniska komponenter och kretskort (12), obligatorisk socialförsäkring (13) samt anläggningsarbeten (15).

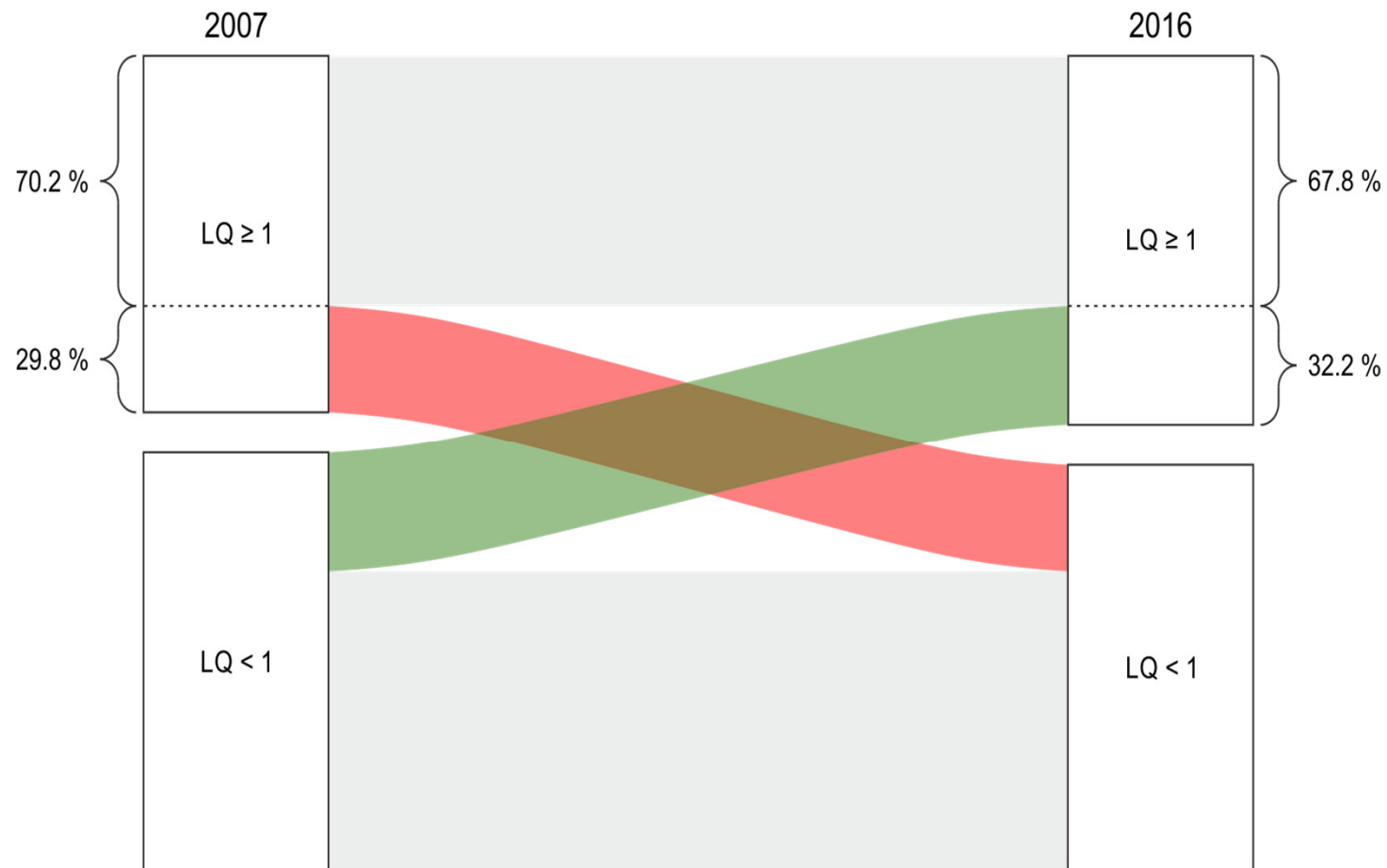

SPECIALISERING 2016

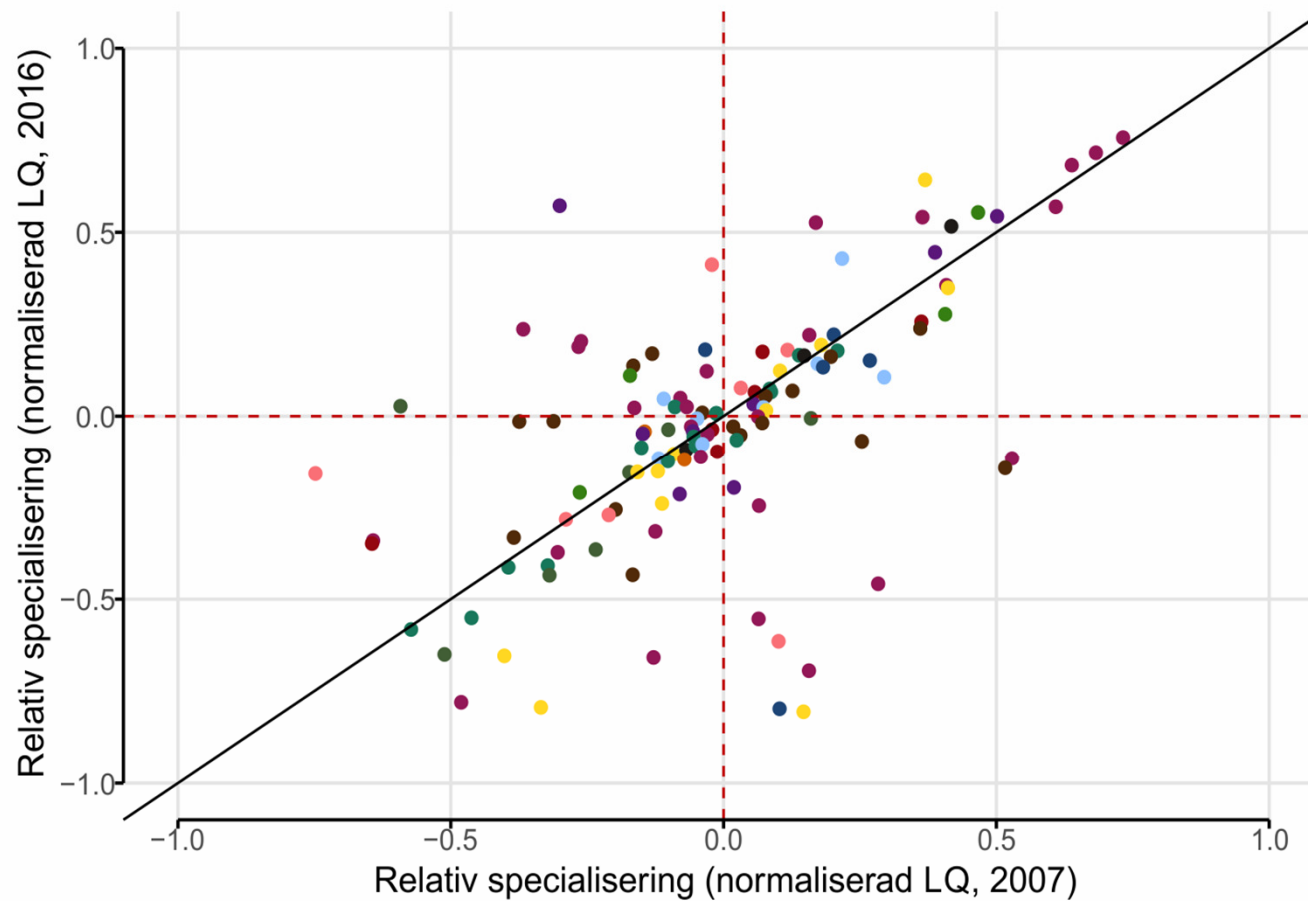
(RELATIV VS ABSOLUT SYSSELSÄTTNING)

Specialisering		Rank	Storlek	
Sektor	Sysselsatta (%)		Sysselsatta (%)	Sektor
MilitaraFordon	0,72%	1	5,51%	OffentligForv
OvrigTransport	0,27%	2	5,39%	OppenHalsovard
SjofartHGods	0,18%	3	5,04%	Grundskola
MassaPapper	2,73%	4	4,80%	Aldrevard
OvrigMetall	0,61%	5	2,73%	MassaPapper
TelekomTrad	1,28%	6	2,69%	OppenSocialaldre
Skogsbruksservice	0,16%	7	2,42%	Forskola
Baskemikalier	0,74%	8	2,25%	Detaljhandel
Forsakring	1,67%	9	2,06%	ELVVSinstallation
Skogsskotsel	0,95%	10	2,03%	Vagtransport
SagningHyvling	0,85%	11	2,03%	Arkitekt
Elektronik	0,23%	12	2,03%	Restaurang
Socialforsakring	1,16%	13	1,93%	Gymnasie
Drivning	0,39%	14	1,67%	Forsakring
Anlaggningsarbeten	0,28%	15	1,59%	Datakonsult
	12%		44%	

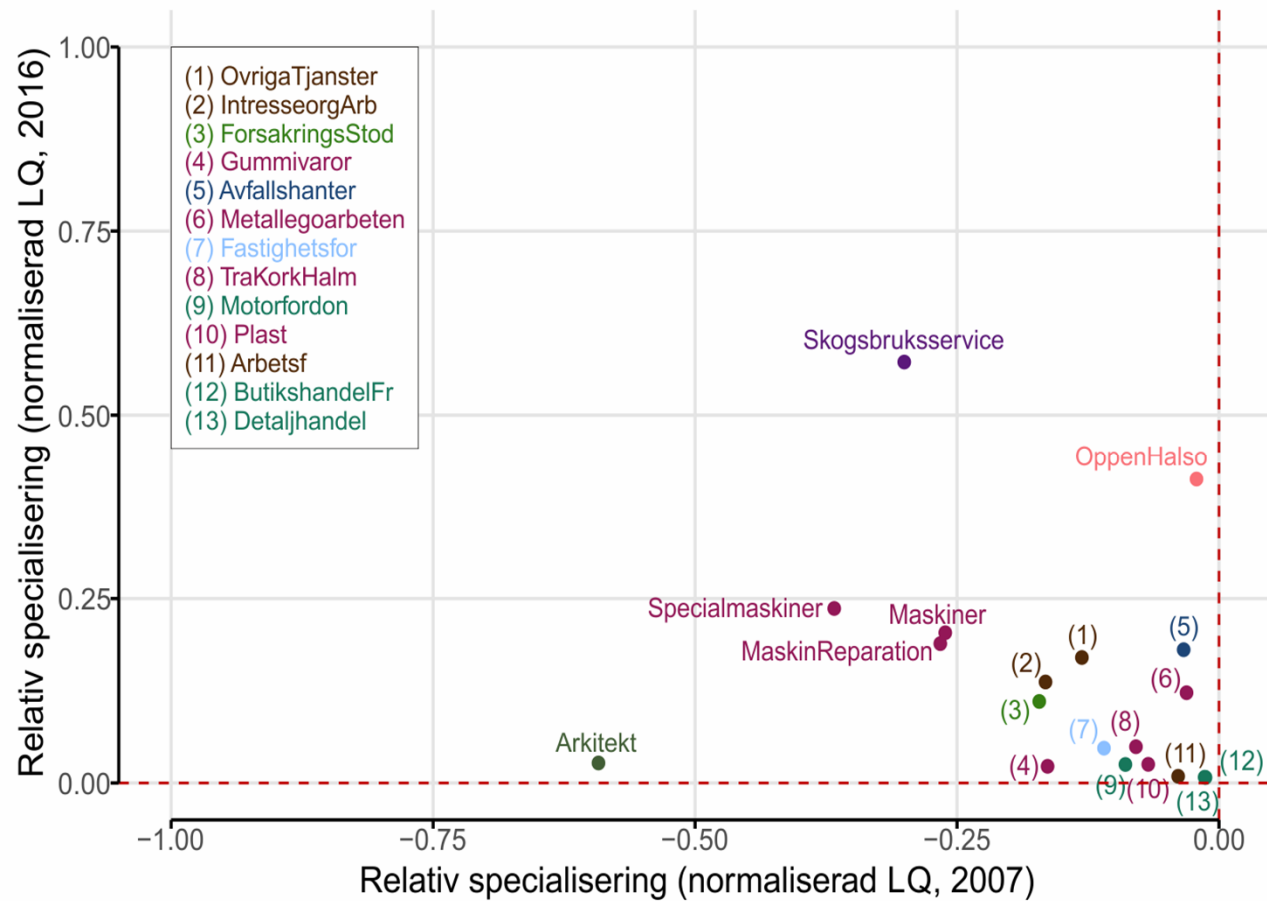
FÖRÄNDRING AV SPECIALISERING 2007-2016

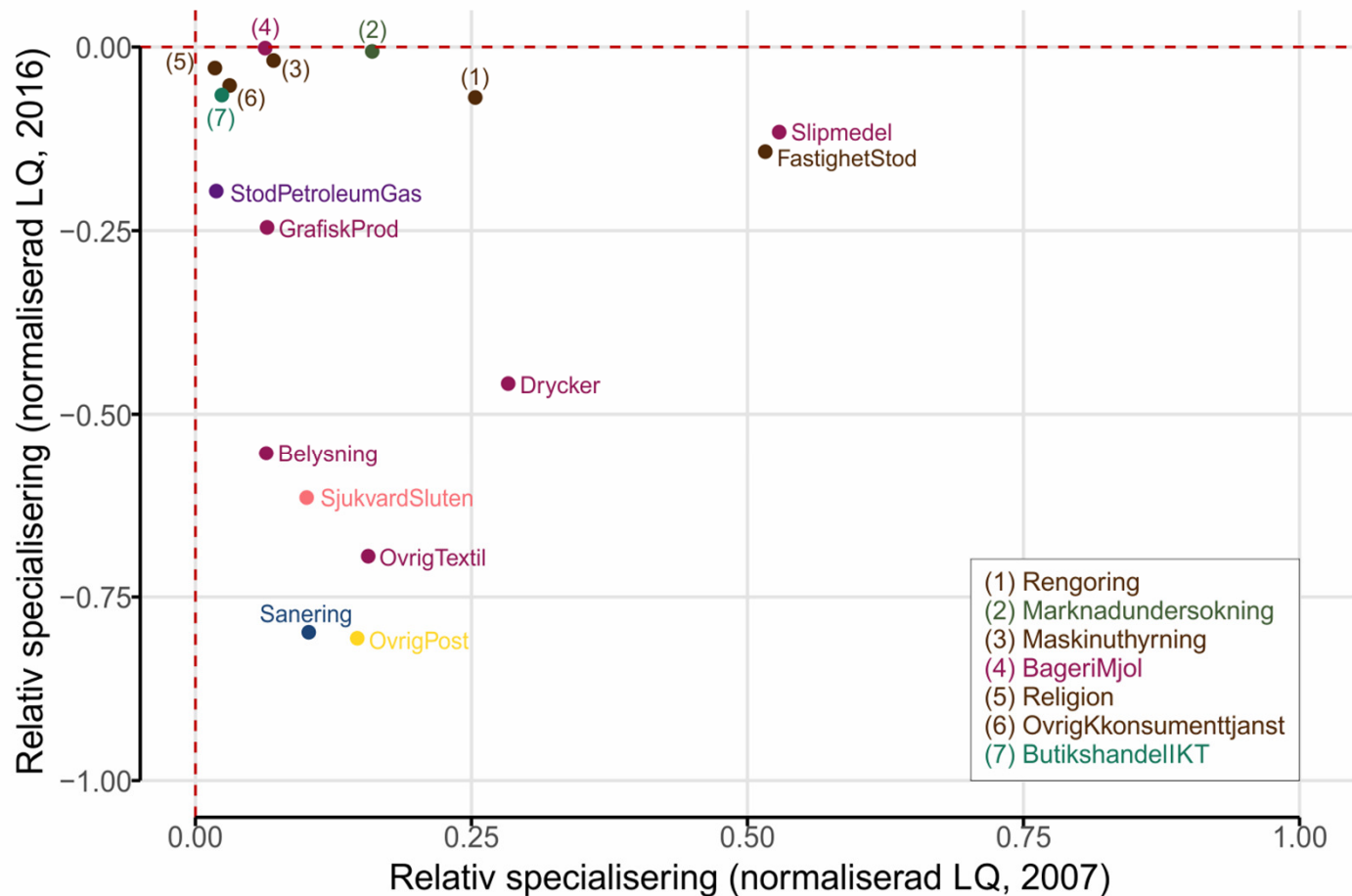
FÖRÄNDRING AV SPECIALISERING 2007-2016

FÖRÄNDRING AV SPECIALISERING 2007-2016 (NYA SPECIALISERINGAR)

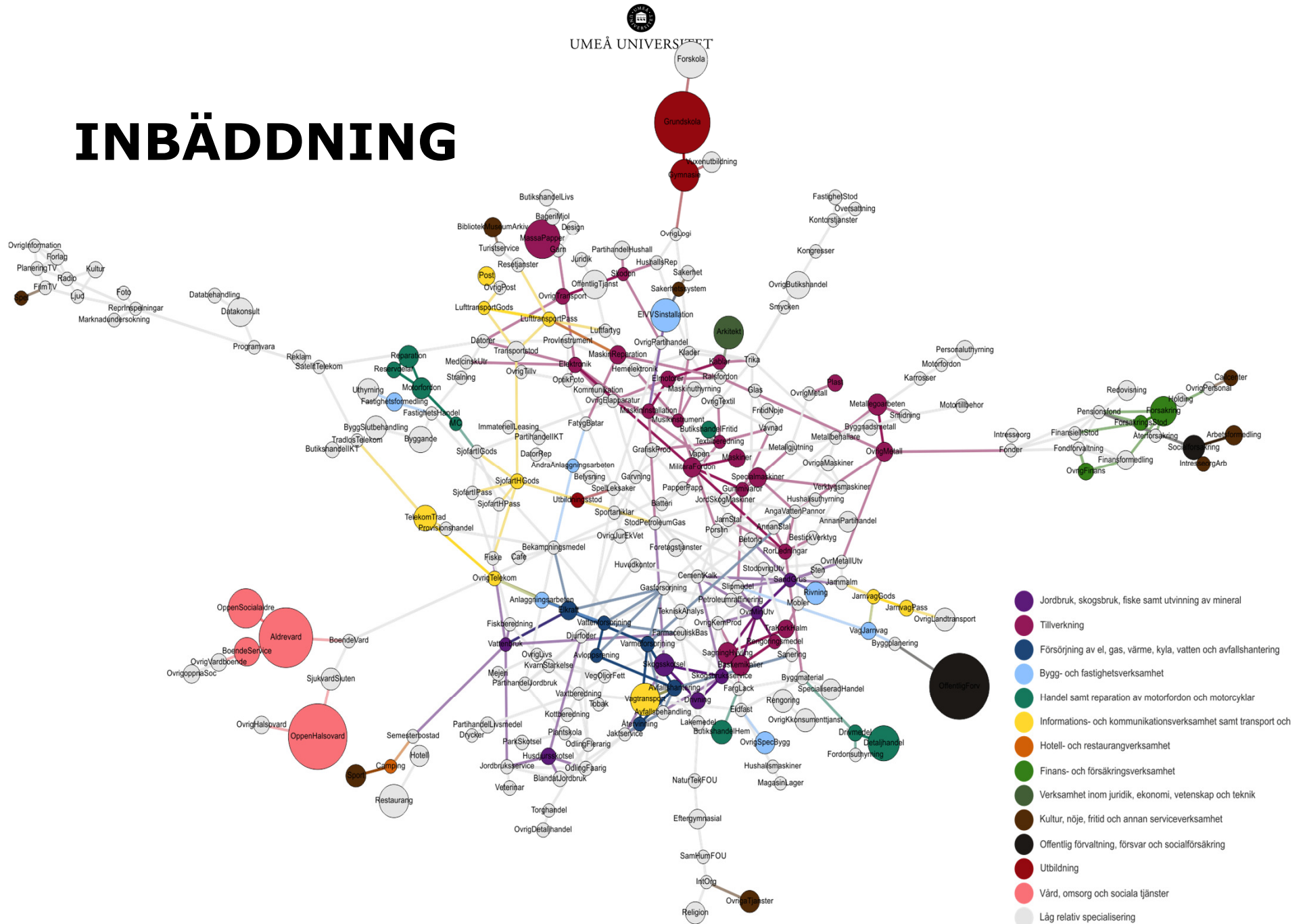

FÖRÄNDRING AV SPECIALISERING 2007-2016 (FÖRLORADE SPECIALISERINGAR)

INBÄDDNING

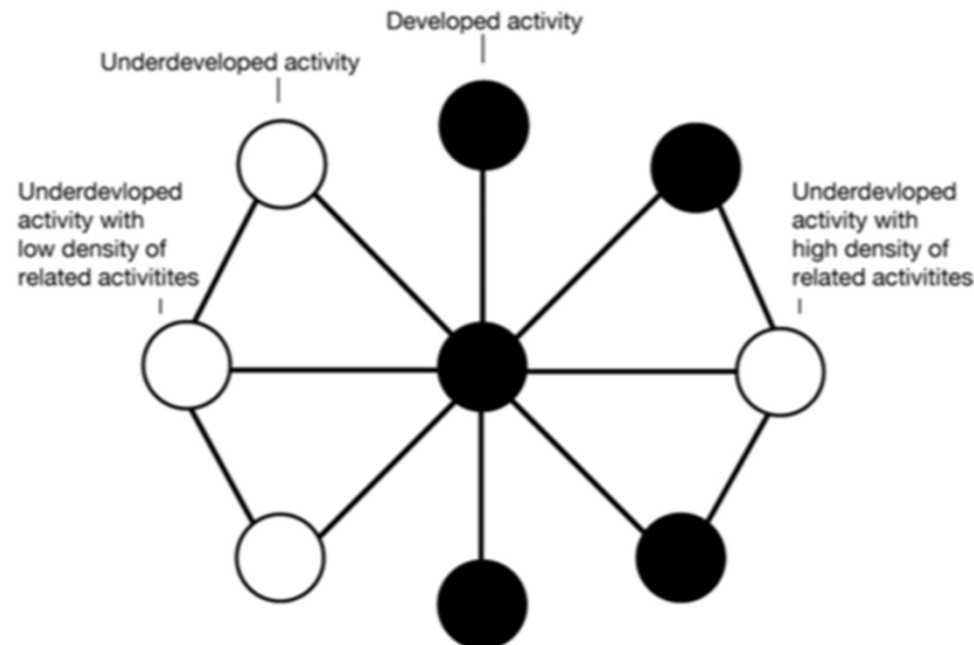
UMEÅ UNIVERSITET
Forskola

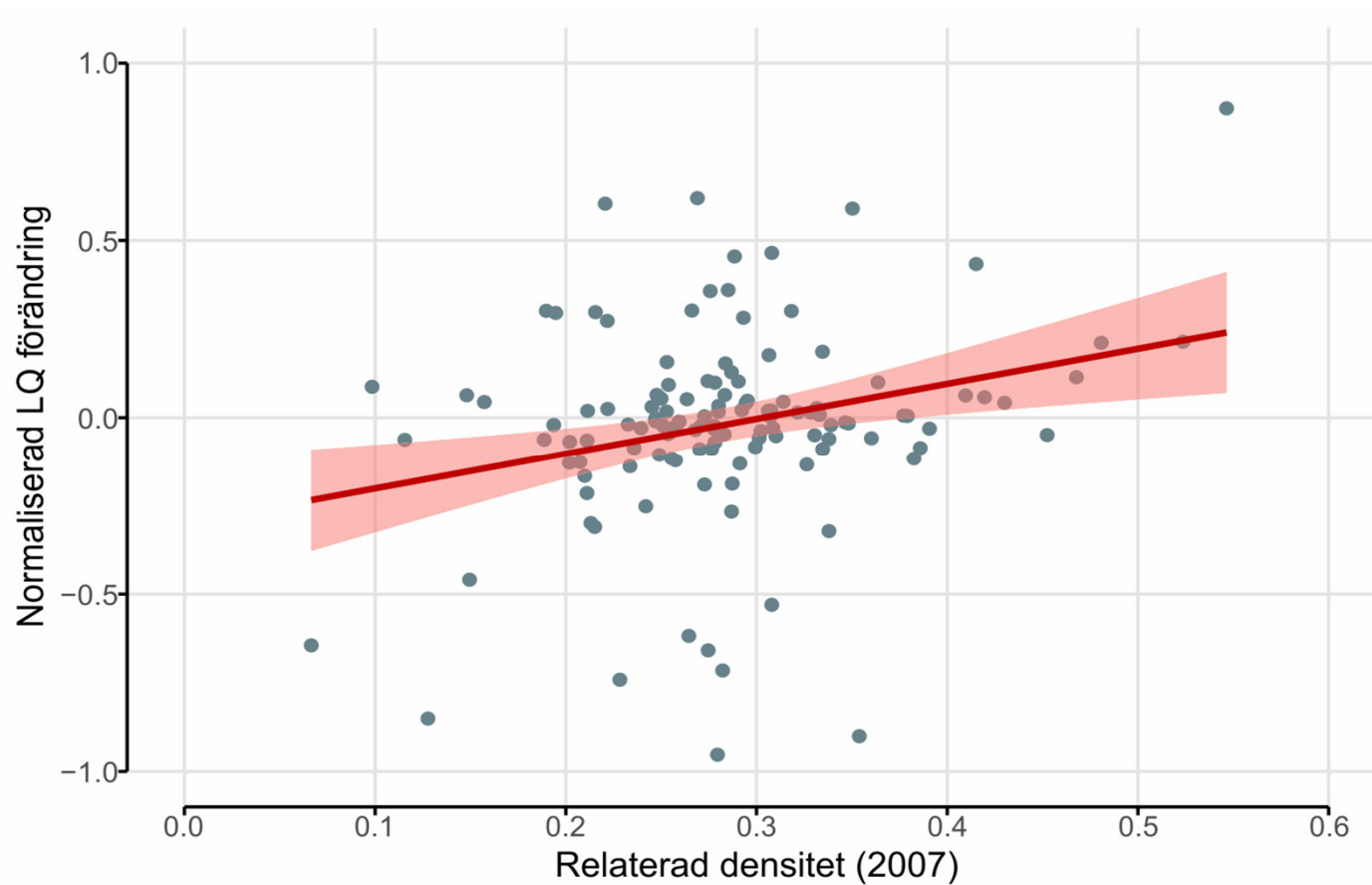
INBÄDDNING (RELATERAD DENSITET)

Hur många industriella vänner en sektor har i regionen givet de kompetenser som används i produktionen.

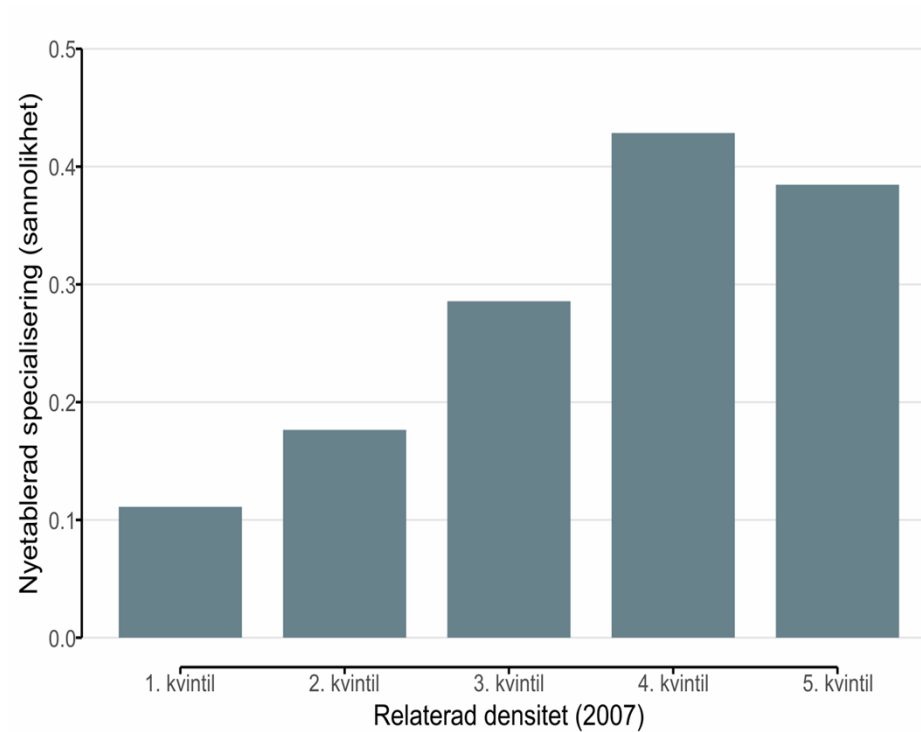
Viktigt för kompetensförsörjning och diversifiering

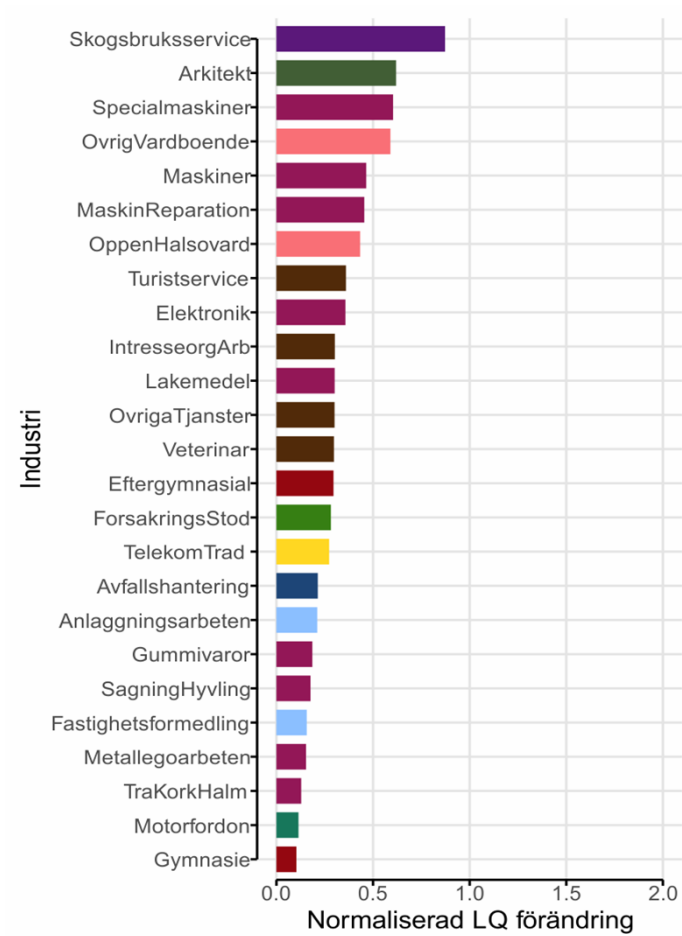
FÖRÄNDRING AV SPECIALISERING 2007-2016 (BETYDELSEN AV INBÄDDNING)

NYA SPECIALISERINGAR 2007-2016 (BETYDELSEN AV INBÄDDNING)

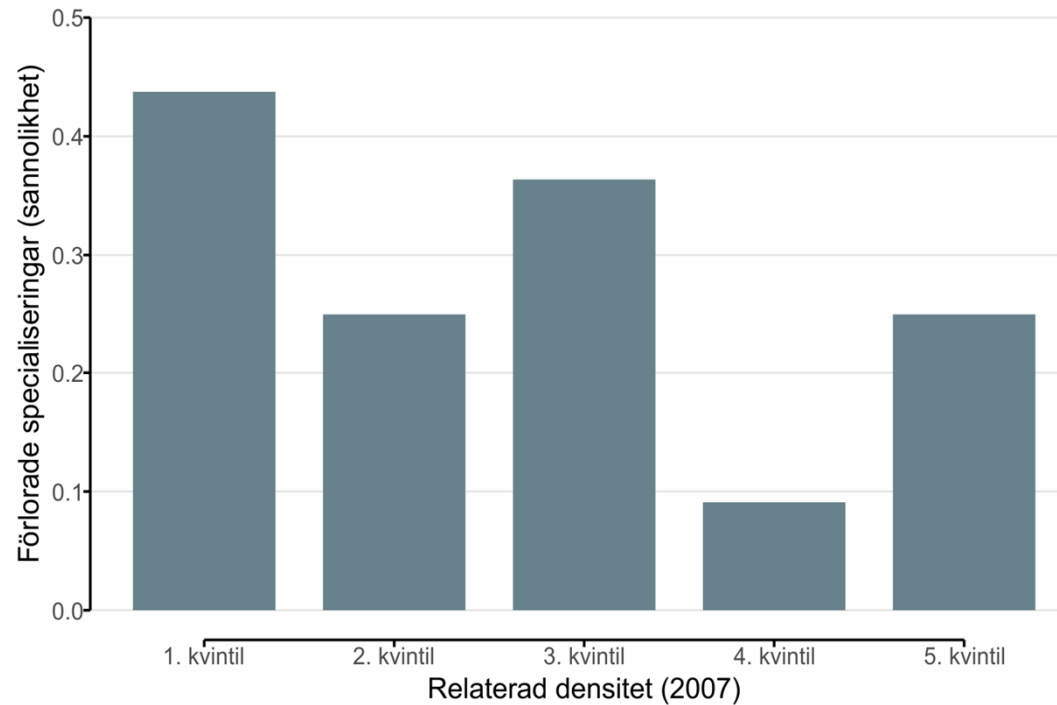

ÖKAT MEST 2007-2016

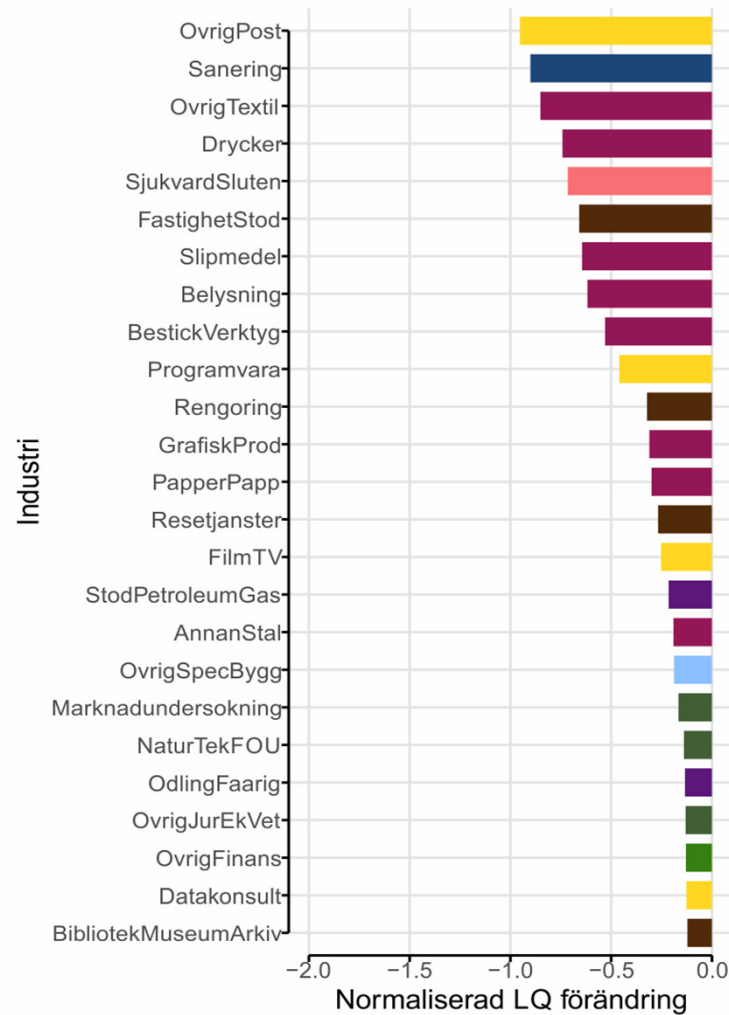

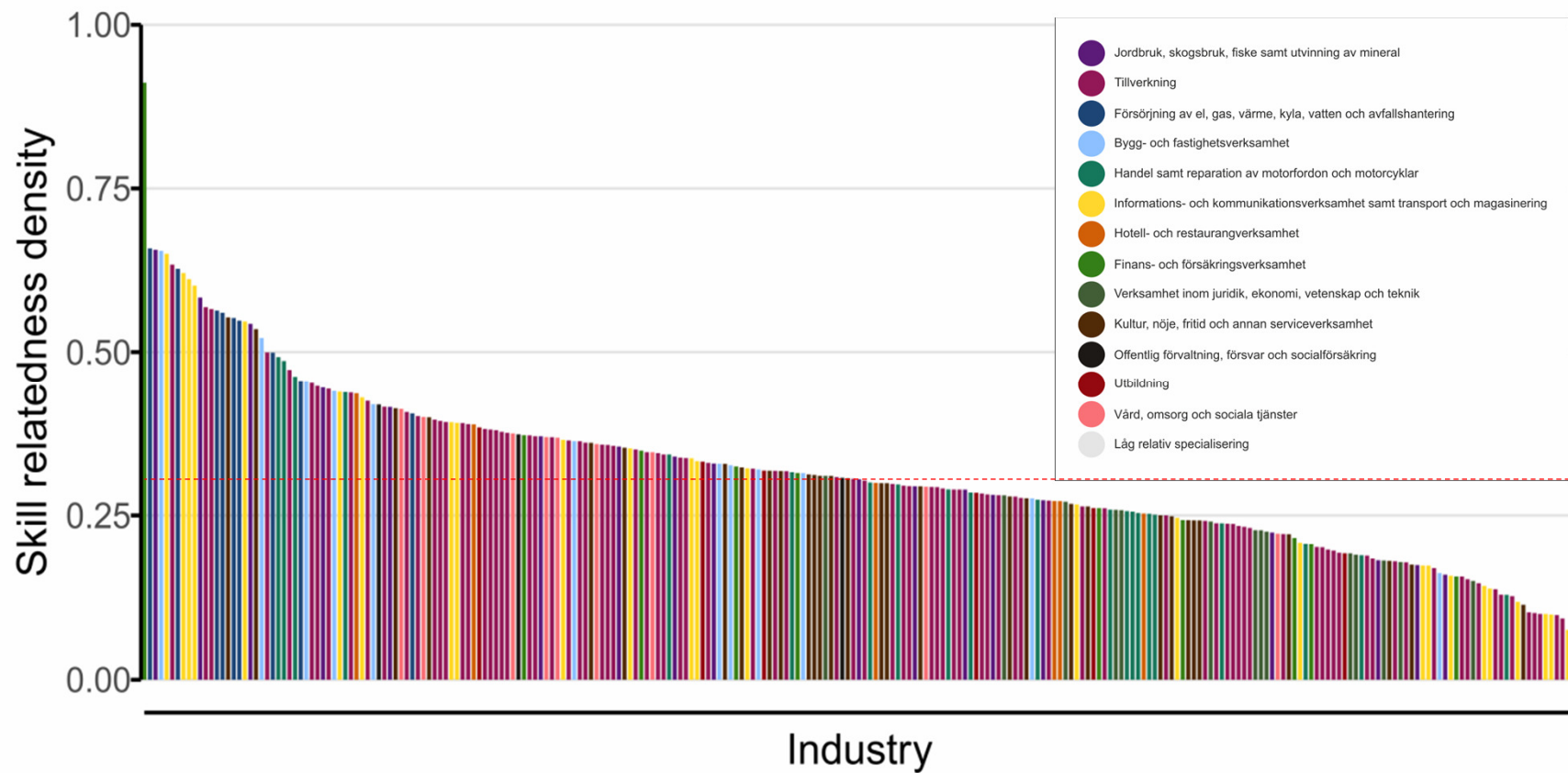
FÖRLORADE SPECIALISERINGAR 2007-2016 (BETYDELSEN AV INBÄDDNING)

MINSKAT MEST 2007-2016

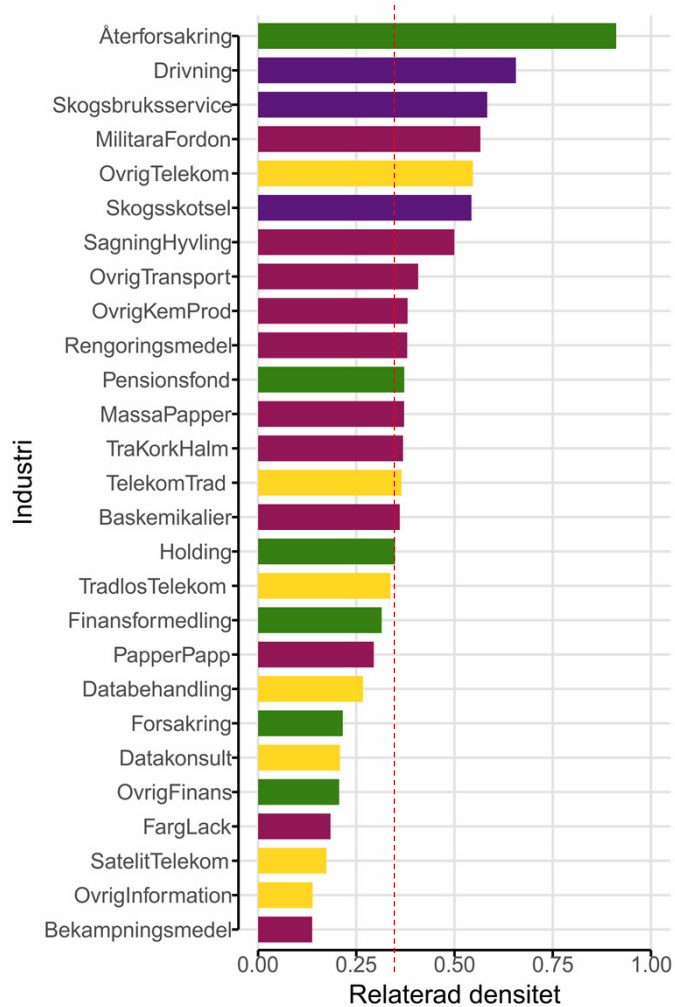

INBÄDDNING 2016 (NÄRVARON AV RELATERADE BRANSCHER)

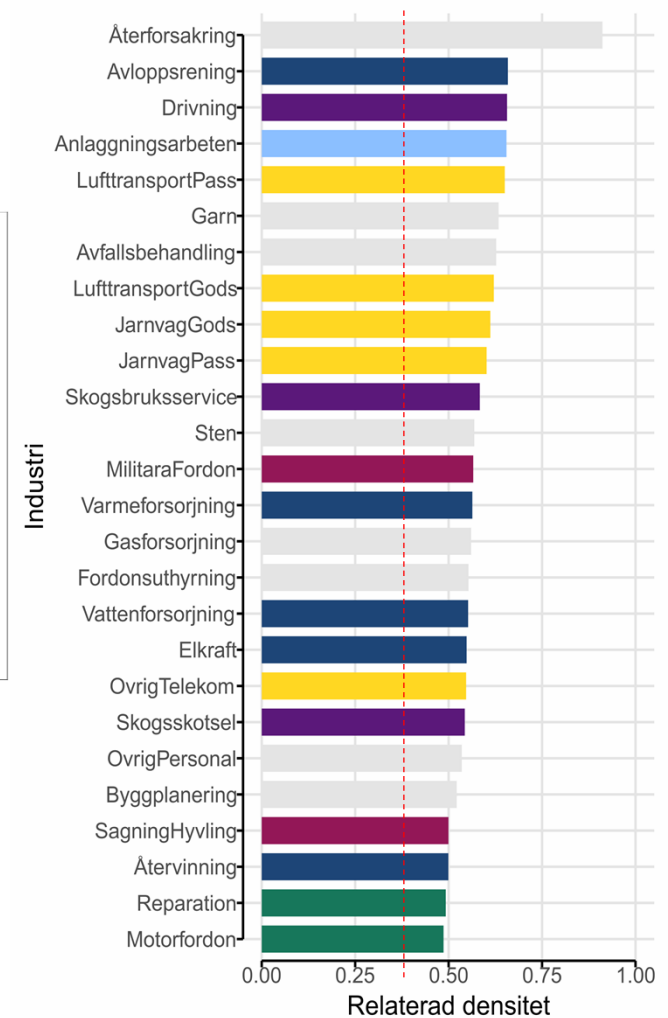

INBÄDDNING 2016

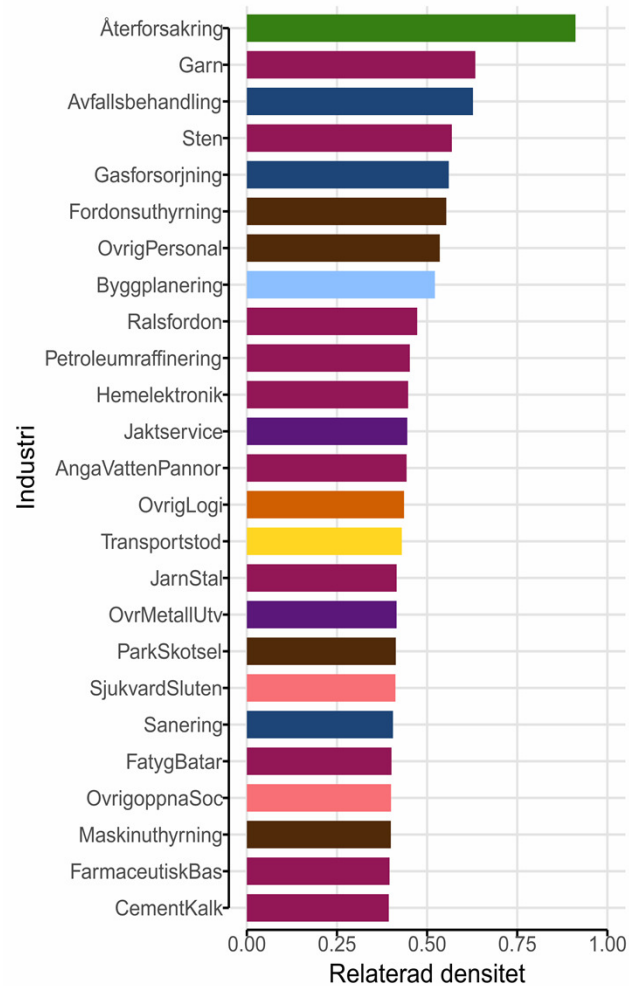
NÅGRA NYCKELINDUSTRIER

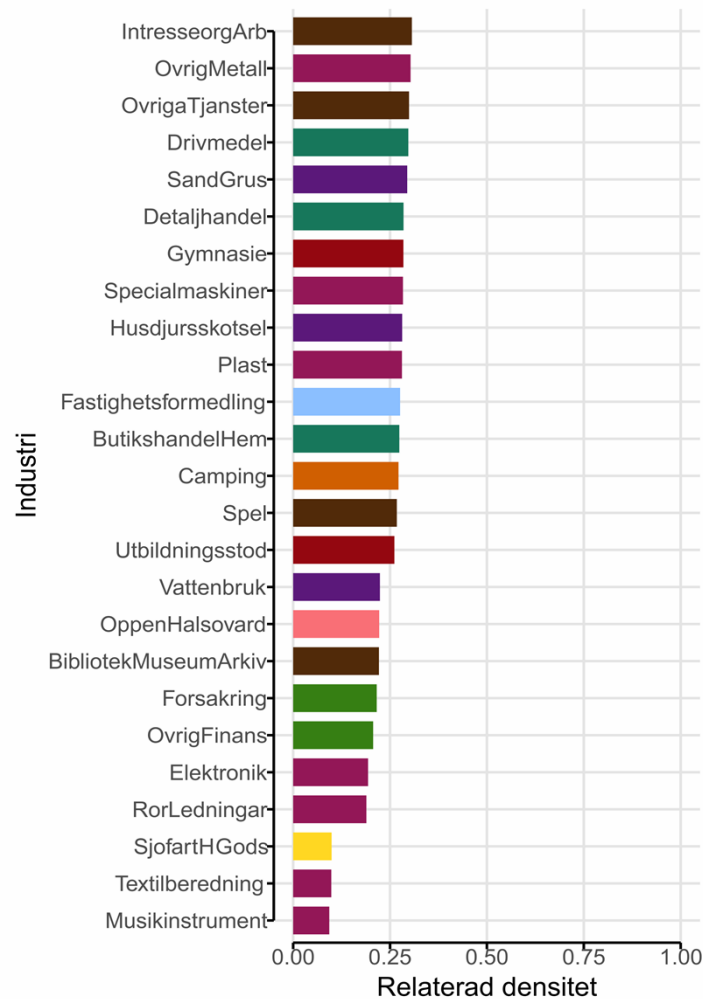
TOTALT

POTENTIELLA BUBBLARE

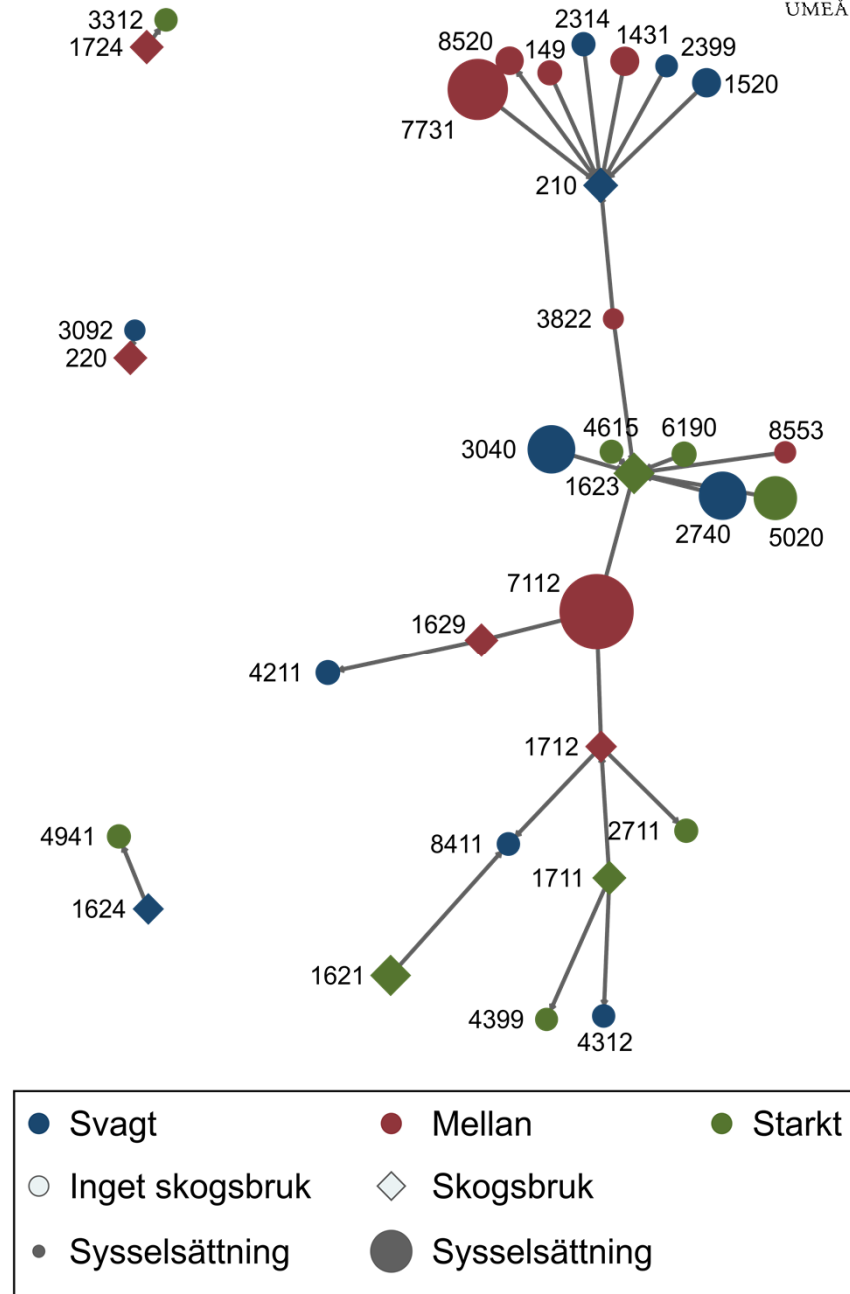
EXISTERANDE SPECIALISERINGAR MED HÖG RISK

UMEÅ UNIVERSITET

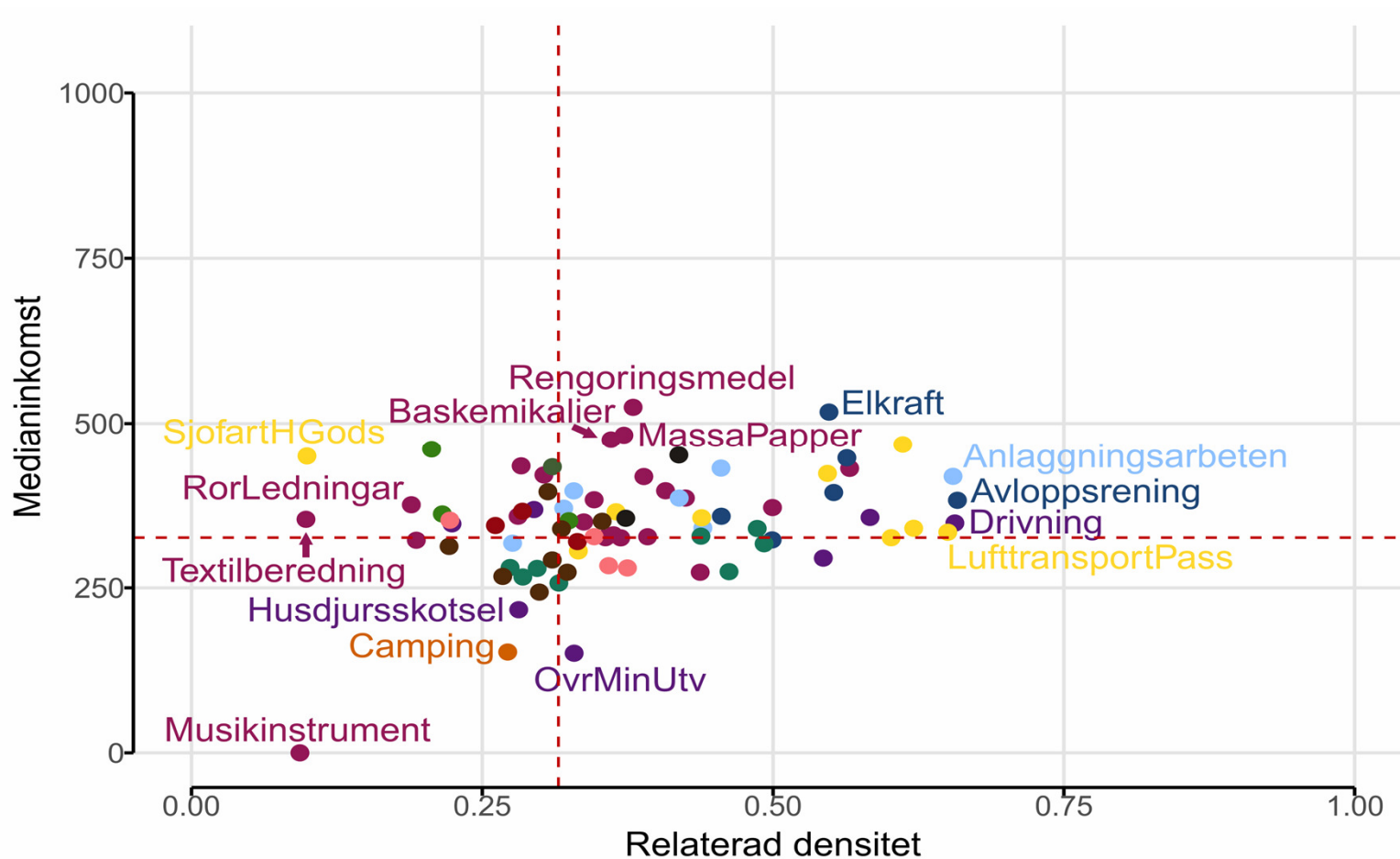
HUR SER DE REGIONALA KOMPETENSSYSTEMEN UT?

Skogsnäringarnas kompetensrum

- Tillsammans utgör näringarna en relativt distinkt del av näringslivet (närings specifika)
- Sammanhållet nav från skogsförvaltning (210) via snickerier (1623), övrig tillverkning (1629) till papper (1712) och massa (1711).
- Tekniskt konsultverksamhet (7112) och offentlig förvaltning (8411) utgör tydliga generella noder. Framförallt konsultverksamhet som är relaterad till snickerier (1623), papper (1712) samt övrig trävarutillverkning (1629)

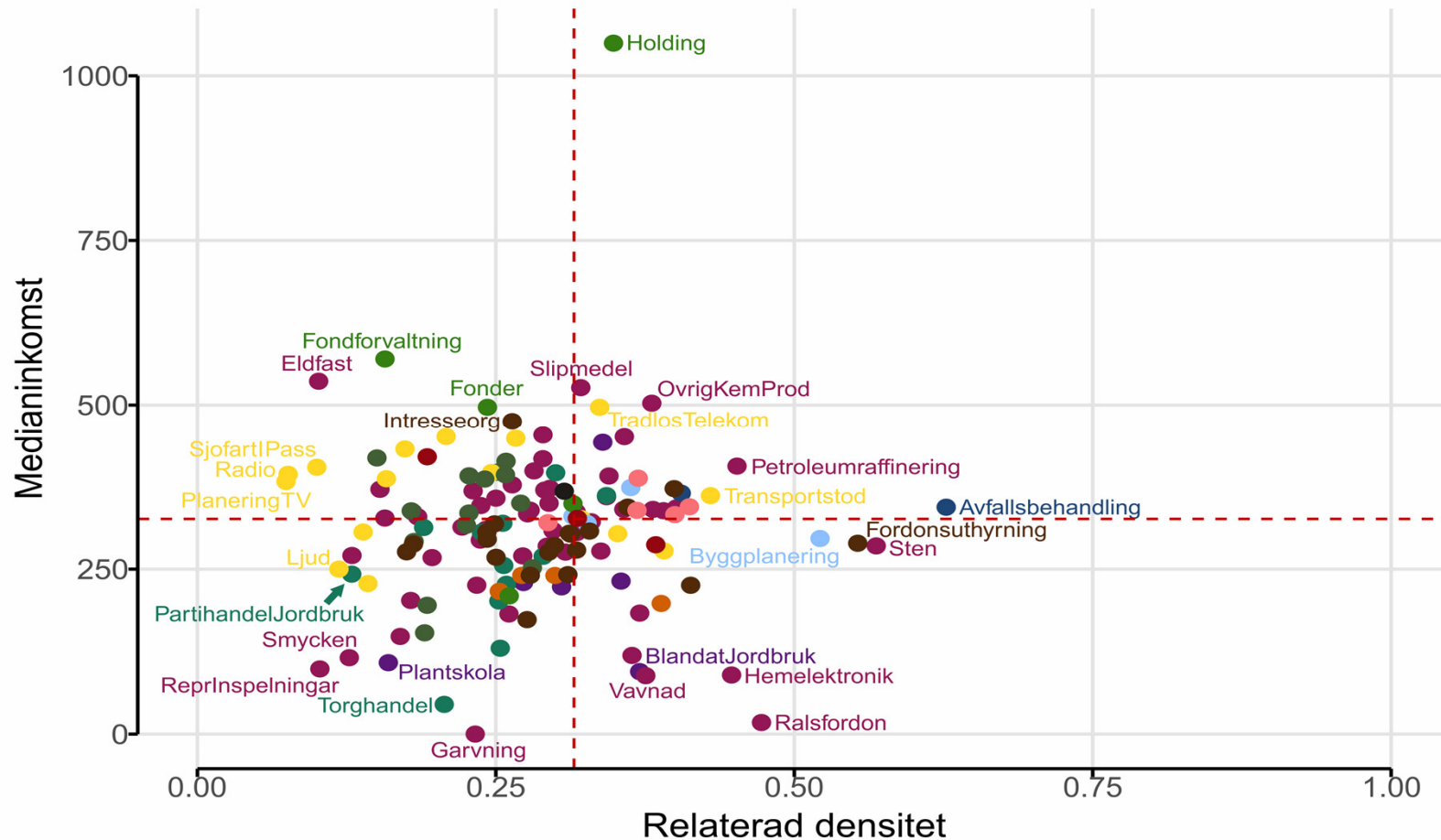
INBÄDDNING OCH INKOMST REGIONALA SPECIALISERINGAR (NAMN VISAS FÖR TOPP 5%)

INBÄDDNING OCH INKOMST

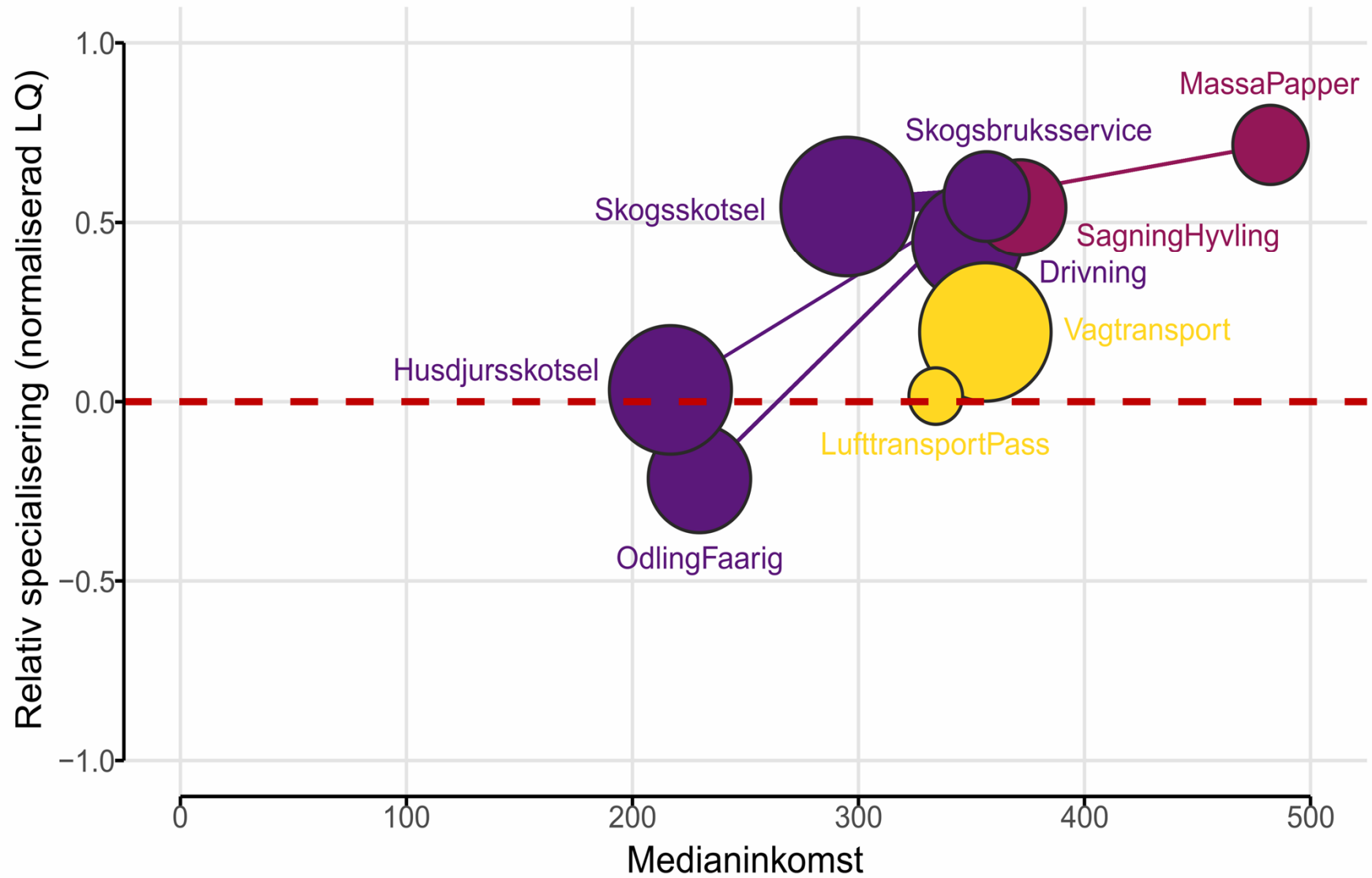
MÖJLIGA REGIONALA SPECIALISERINGAR

(NAMN VISAS FÖR TOPP 5%)

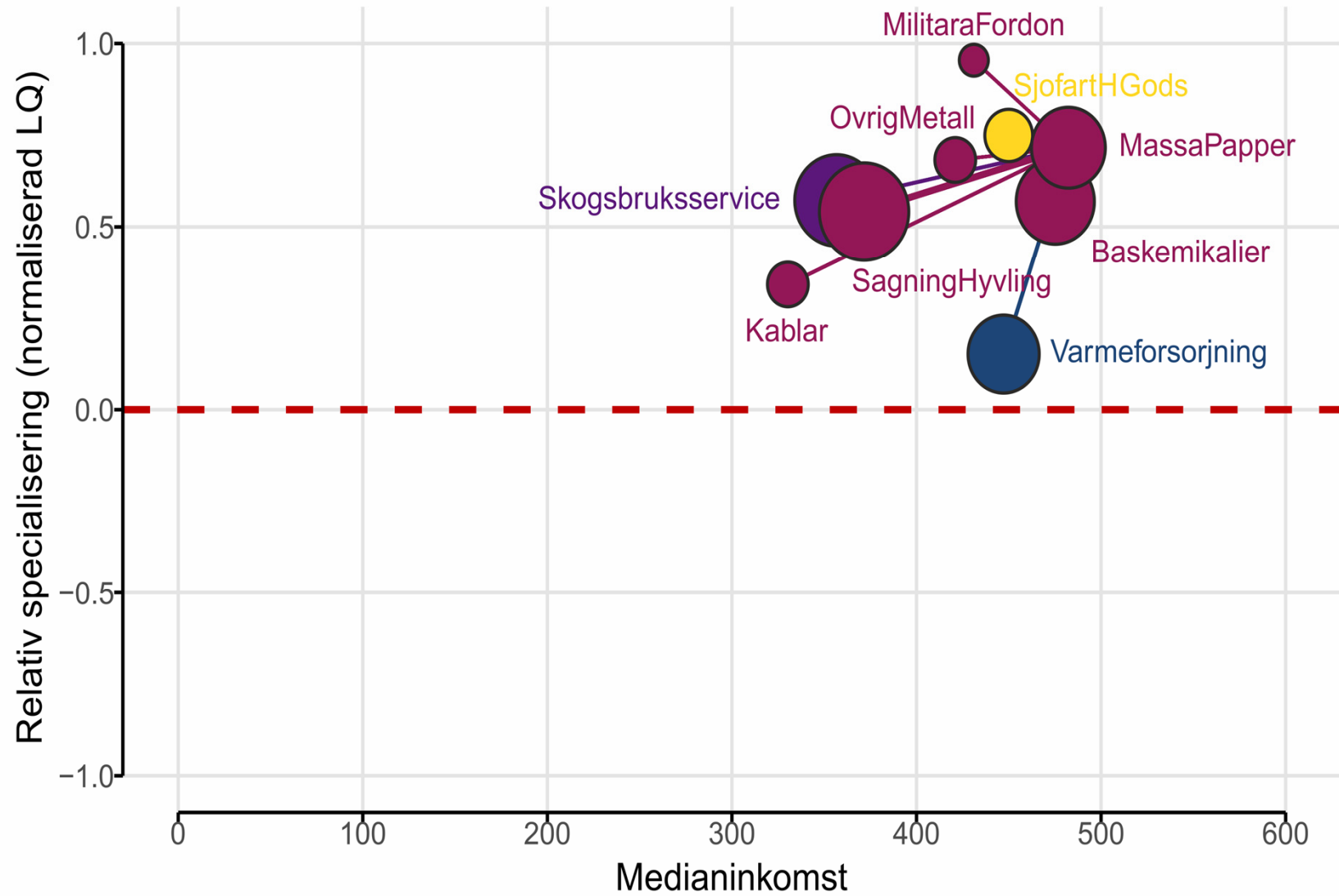

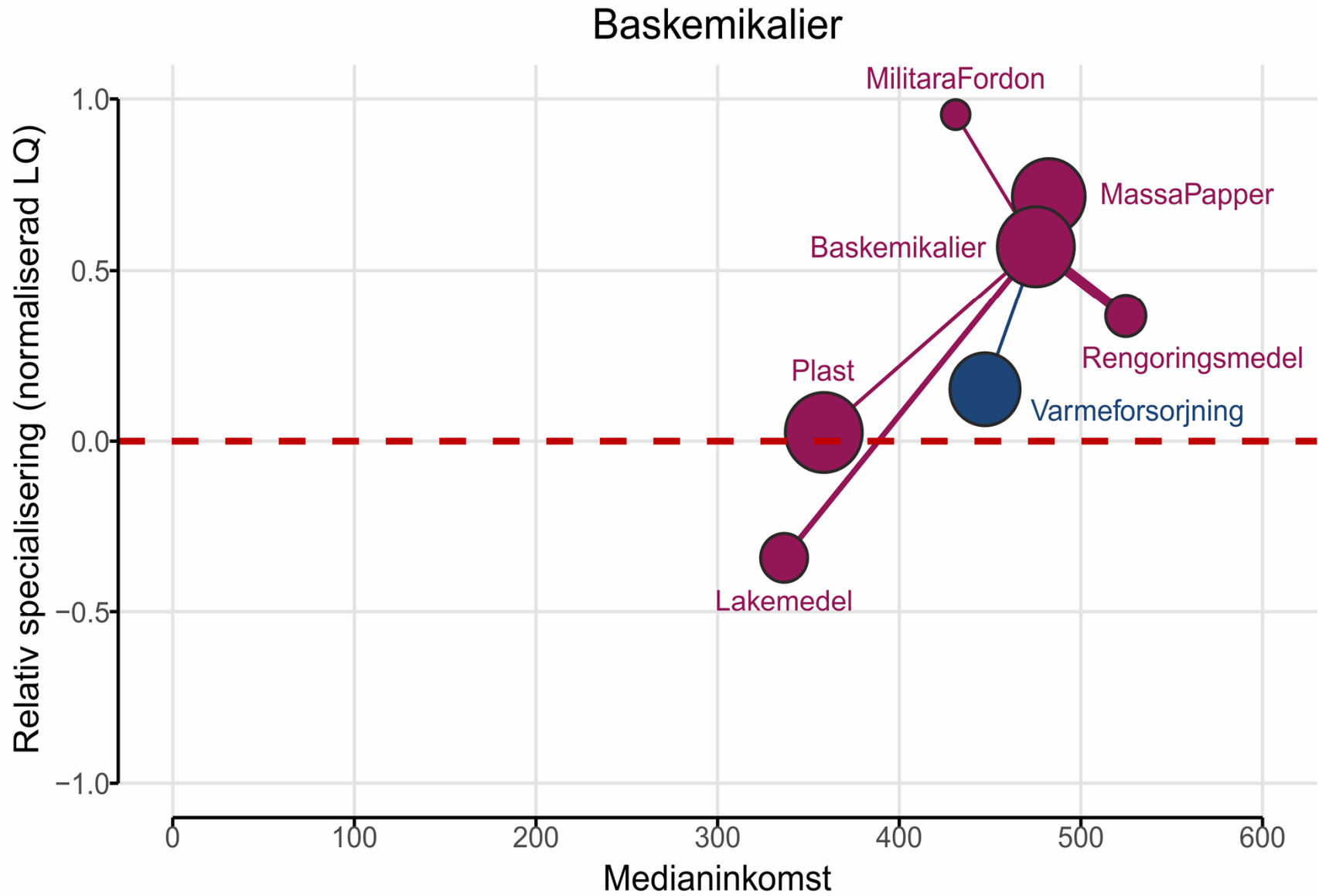
Skogsbruksservice

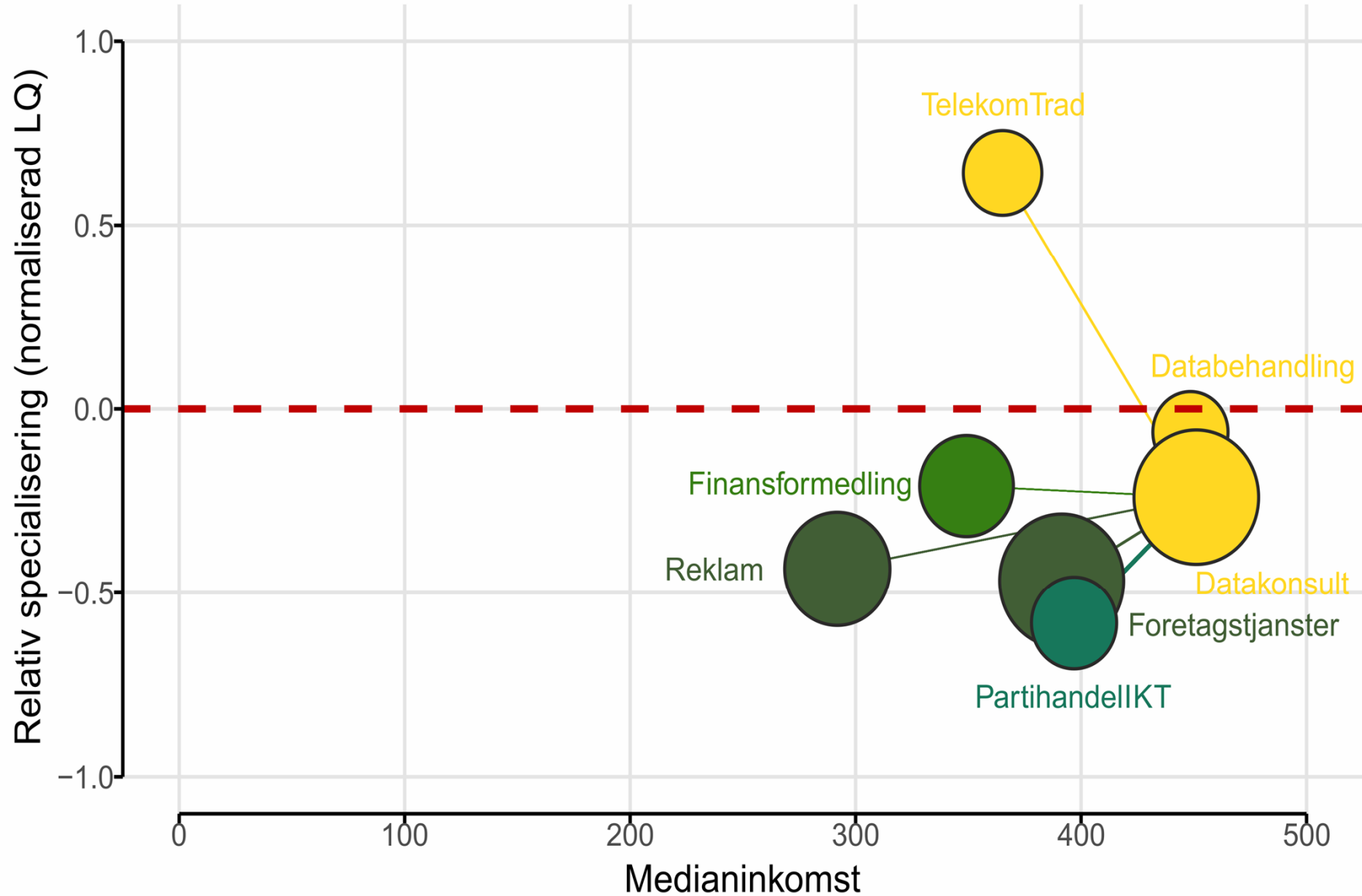
MassaPapper

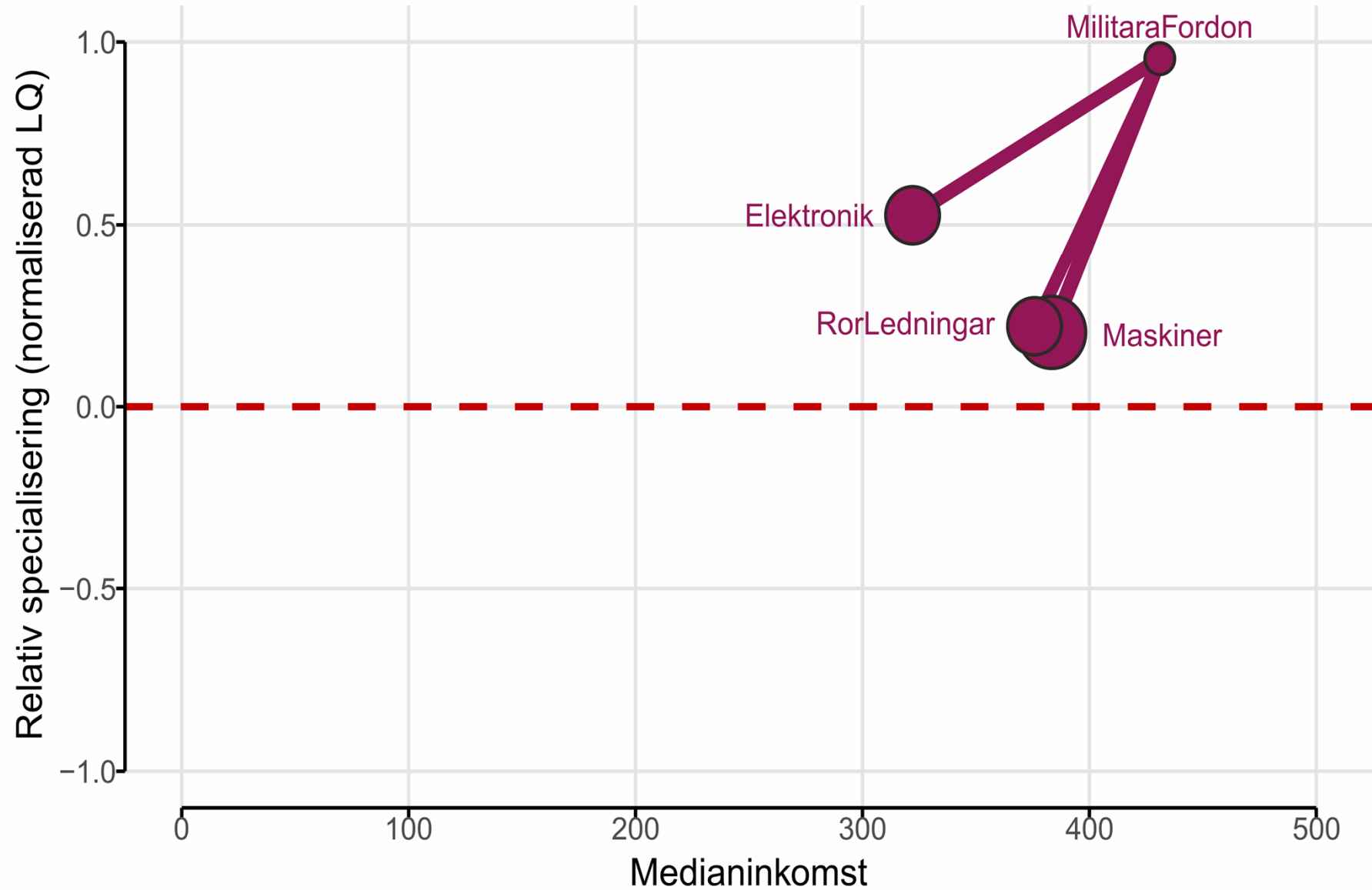
Datakonsult

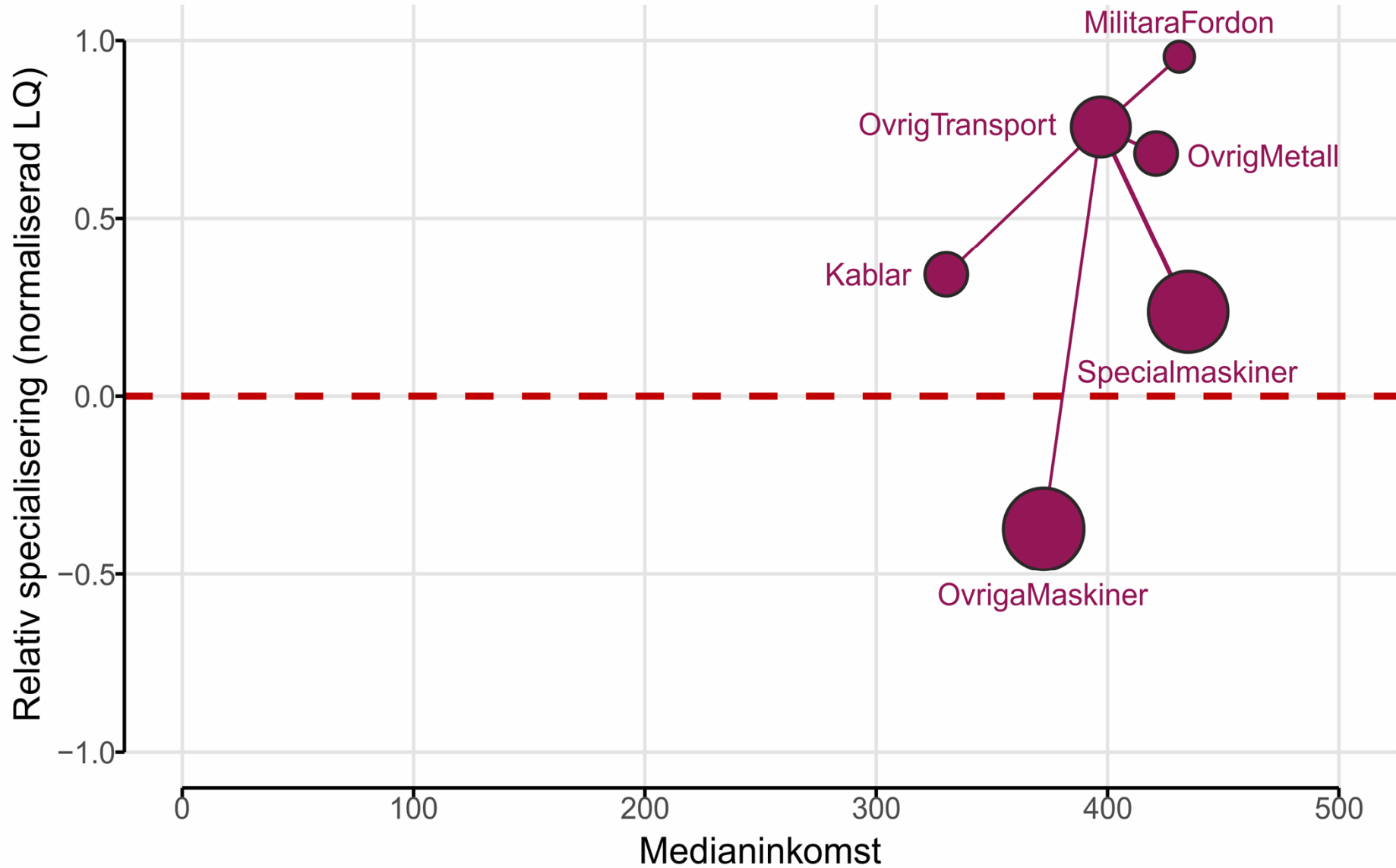
UMEÅ UNIVERSITET

MilitaraFordon

OvrigTransport

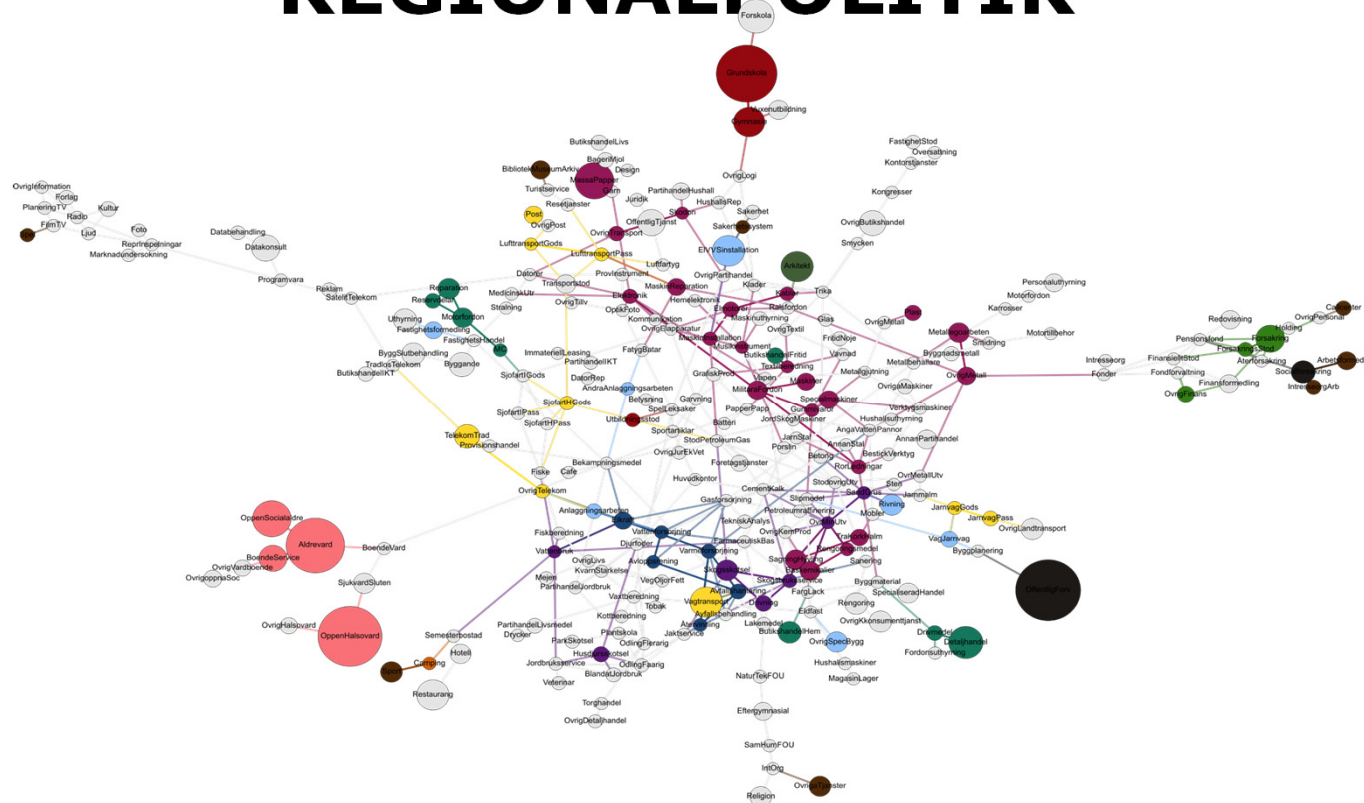

SAMMANFATTNING

1. En historia om kraftiga rationaliseringar
 1. Betydligt mindre negativt i RVN jämfört med riket
 2. Jämfört med övriga landet har inkomstnivåerna ökat vilket tyder på en positiv omvandling
 3. Andelen kvinnor minskar men är nu högre än riksgenomsnittet

2. Västernorrlands skogsnäringar är relativt dåligt inbäddade i regionens övriga kompetensstruktur.
 - Stark koppling mellan industrierna (kompetenskluster)
 - Teknisk konsultverksamhet har generell koppling till näringarna, men utgör inte något av de 10% viktigaste sektorerna för någon av branschgrupperna
 - Begränsad inbäddning kan försvåra långsiktigt jobbskapande, rekrytering vid expansion och förstärka negativa effekter vid rationaliseringar (avsaknad av regionala "portföljeffketer").

MOT EN "SMARTARE" REGIONALPOLITIK

Regionen måste utvärdera befintliga styrkor (specialiseringar) och diversifiera i verksamheter ”man nästan har”

Genom att prioritera lågt specialiserade relaterade verksamheter kan ”klusterbildning” främjas

Kompetensförsörjning och bibehållen specialisering kan gynnas av att också stödja relaterade sektorer

UMEÅ UNIVERSITET

UTMANINGAR

För att underlätta kompetensförsörjning och regional omställningsförmåga bör också relaterade verksamheter utvecklas för att nå högre specialiseringsgrad

Hur bli en attraktiv arbetsgivare för hela arbetskraftsutbudet (tex kvinnor)?